

**KIBRIS KÖYÜ(ANKARA) VE ÇEVRESİNDE
ETNOBOTANİK ARAŞTIRMALAR**

Yüksek Lisans

Yusufcan BEKÇİ

Eskişehir 2025

**KIBRIS KÖYÜ(ANKARA) VE ÇEVRESİNDE ETNOBOTANİK
ARAŞTIRMALAR**

Yusufcan BEKÇİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Farmasötik Botanik Ana Bilim Dalı

Tezli Yüksek lisans Programı

Danışman: Prof. Dr. Sevim KÜÇÜK

Anadolu

Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temmuz 2025

Eskişehir

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

.....'nın“.....

.....

.” başlıklı tezi .../.../20.. tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek “Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, Ana Bilim/Ana Sanat dalındaProgramında Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı Adı Soyadı

İmza

Üye (Danışman) :

Üye :

Üye :

Üye :

Üye :

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖZET

KIBRIS KÖYÜ(ANKARA) VE ÇEVRESİNDE ETNOBOTANİK ARAŞTIRMALAR

Yusufcan BEKÇİ

Farmasötik Botanik Ana Bilim/Ana Sanat Dalı

Tezli Yüksek lisans Programı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temmuz 2025

Danışman: Prof. Dr. Sevim KÜÇÜK

Tez çalışmasında Ankara ili sınırları içinde yer alan Kıbrıs köyü ve çevresinde yaşayan yöre halkının sahip olduğu etnobotanik bilgilerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Yapılan araştırma için gerekli bilgilere 50 kişi ile görüşülerek ulaşılmıştır. Bu araştırma esnasında yöre halkına yöneltilen sorular dahilinde yöre halkının alanda yetişen bitkileri yaşamları süresince hayatlarına ne şekilde yer verdikleri tespit edilmiştir. Elde edilen bitkilere göre 23 farklı familyaya ait olan 41 adet tür mevcuttur. Çalışmada 10 farklı bitki ile en fazla tür çeşidine sahip olan *Rosaceae* familyasıdır. 41 bitki türünden toplam kullanım sayısı incelendiğinde 18 adet besin, 8 adet tedavi amaçlı, 10 adet besin ve tedavi amaçlı, 3 adet besin ve diğerleri ve 2 adet tedavi amaçlı ve diğerleri şeklindedir. Bitkilerin kullanım amacına göre yöre halkının büyük çoğunluğu bitkileri besin şeklinde tüketmektedir. Ekonomik koşullar ve çevre koşulları yöre halkının bitkileri yaşamlarında en çok besin kaynağı olarak tercih etmesinin sebebi olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ankara, Etnobotanik, Kıbrıs köyü, *Rosaceae*, Familya.

ABSTRACT

ETHNOBOTANICAL RESEARCH IN KIBRIS VILLAGE(ANKARA) AND ITS SURROUNDINGS

Yusufcan BEKÇİ

Department of Pharmaceutical Botany

Programme in thesis master's degree

Graduate School of Anadolu University, July 2025

Supervisor: Prof. Dr. Sevim KÜÇÜK

This study is a research that contributes to the collection of the documentation of ethnobotanical knowledge held by local people living in and around the Kıbrıs village within the borders of Ankara province. The necessary information for the research was obtained by interviewing 50 people. The study revealed how local people have integrated local plants into their daily lives, based on the questions. According to the results obtained, there are 41 species belonging to 23 different families. The *Rosaceae* family has the most species variety with 10 different plants in the study. When the total number of uses of 41 plant species identified as a result of the research was examined, 18 were for food, 8 for treatment purposes, 10 for food and treatment purposes, 3 for food and others, and 2 for treatment purposes and others. Based on the intended use of the plants, the vast majority of local people prefer to consume plants as food. It is thought that economic and environmental conditions may be the reason why local people prefer plants primarily as a food source in their lives.

Keywords: Ankara, Ethnobotany, Plant, Rosaceae, Family.

....../....../20....

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....

(İmza)

(Öğrencinin Adı Soyadı)

NOT: Bu belgenin ciltlenmiş tezin “Abstract”tan sonraki sayfasında ıslak imzanız ile (fotokopi olmayacak) yer alması gerekmektedir.

....../....../20....

STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES

I hereby truthfully declare that this thesis/dissertation is an original work prepared by me; that I have behaved in accordance with the scientific ethical principles and rules throughout the stages of preparation, data collection, analysis and presentation of my work; that I have cited the sources of all the data and information that could be obtained within the scope of this study, and included these sources in the references section; and that this study has been scanned for plagiarism with “Scientific Plagiarism Detection Program” used by Anadolu University, and that “it does not have any plagiarism” whatsoever. I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

.....
(Signature)

.....
(Name and Surname of the Student)

** This document has to be included with your original signature (no photocopies) on the page following the “Abstract” page of the bound copy of the thesis.*

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı hazırlarken her zaman yanımda olduğunu hissettiğim, yönelttiğim soruları cevapsız bırakmayıp engin bilgilerini benimle paylaşmaktan çekinmeyen, çok değerli tez danışmanım Prof. Dr. Sevim Küçük'e teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatıma dahil olduğu andan itibaren geçen her dakikamın ne kadar değerli ve güzel olduğunu hissettiren, çalışma içerisindeki el emeği çizimlerin sahibi, hayat arkadaşım Ela Nur BEKÇİ'ye teşekkür ederim. Üzerimdeki emeklerini asla unutmayacağım, her an yanımda olduklarını hissettiren, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli babam Aydın BEKÇİ'ye ve annem Türyan BEKÇİ'ye teşekkür ederim. Beraber büyüdüğüm, güldüğüm canım kardeşlerim Hasancan BEKÇİ ve Cansu ARSLAN'a ayrıca hayatlarını paylaştıkları değerli eşleri Abdullah ARSLAN ve Pınar Çağla BEKÇİ'ye teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım Mehmet KOÇ ve Derya KOÇ'a teşekkür ederim.

.../.../20....

ETİK KURUL BELGESİ BEYANNAMESİ

Evrak Kayıt Tarihi: 14.11.2024 Protokol No: 812953

Tarih: 27.11.2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Sağlık Bilimleri
BAŞLIK:	Kıbrıs Köyü (Ankara) ve Çevresinde Etnobotanik Araştırmalar
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Sevim KÜÇÜK
TEZ YAZARI:	Yusufcan BEKÇİ
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI

Bu tez çalışmasının hazırlanması, yürütülmesi, verilerin analizi vb. aşamalarının herhangi birinde üretken yapay zekâ programlarından yararlanmadığımı beyan ederim.

.....
(İmza)

.....
(Öğrencinin Adı Soyadı)

....../....../20....

DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE

I declare that I have not used generative artificial intelligence programs at any stage of the preparation, execution, data analysis, etc. of this study

.....

(Signature)

.....

(Name and Surname of the student)

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	v
STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES.....	vi
TEŞEKKÜR	vii
ETİK KURUL BELGESİ BEYANNAMESİ.....	viii
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI	ix
DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE....	x
İÇİNDEKİLER	xi
TABLolar DİZİNİ	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiv
GÖRSELLER DİZİNİ	xvii
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	xix
1 GİRİŞ	1
1.1 Etnobotanik.....	1
1.2 Amaç.....	2
1.3 Literatür Taraması.....	2
2 YÖNTEM	4
2.1 Etik Bildirim	7
2.2 Anket Formu ve gönüllü katılım onam formu	7
3 ARAŞTIRMA YAPILAN BÖLGENİN TANITIMI.....	10
3.1 Alanın Coğrafi Konumu ve Özellikleri.....	10
3.2 Toprak Özellikleri	11
3.3 İklim	11
3.4 Nüfus.....	15

3.5 Alanda Bulunan Bitki Türleri Dağılımı.....	17
3.6 Kıbrıs Vadisi ve Alandaki Taş Ocaklarının Floraya Etkisi.....	17
4 TEMEL BULGULAR	19
4.1 Anket Sonucu kaydedilen Bitkiler	19
4.2 HERBARYUM Örnekleri	74
5 TARTIŞMA, ÖNERİ VE SONUÇ	82
KAYNAKÇA	87
ÖZ GEÇMİŞ.....	

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1 Etnobotanik veri kayıt formu örneği	7
Tablo 2.2 Etnobotanik çalışmada bilgi alınan kimselerin listesi	8
Tablo 2.2 (Devam) Etnobotanik çalışmada bilgi alınan kimselerin listesi.....	9

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 3.1 Çalışma alanının sınırlarını gösteren görüntü...	10
Şekil 3.2 Bahar Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar	11
Şekil 3.3 Yaz Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar	12
Şekil 3.4 Sonbahar Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar	12
Şekil 3.5 Kış Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar	13
Şekil 3.6 Ankara Bölgesinde Bahar Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış	13
Şekil 3.7 Ankara Bölgesinde Yaz Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış	14
Şekil 3.8 Ankara Bölgesinde Sonbahar Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış	14
Şekil 3.9 Ankara Bölgesinde Kış Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış	15
Şekil 3.10 Kadın-erkek oranı	15
Şekil 3.11 Kıbrıs köy eğitim seviyesi	16
Şekil 3.12 Kıbrıs köy yaşlı/orta/genç oranı	16
Şekil 3.13 Alanda bulunan bitki türleri dağılımı	17
Şekil 4.1 <i>Plantago lanceolata</i> L. genel görünüş	19
Şekil 4.2 <i>Polygonum cognatum</i> Meisn. genel görünüş	20
Şekil 4.3 <i>Rumex acetosella</i> L. genel görünüş	22

Şekil 4.4 <i>Portulaca oleracea</i> L. genel görünüş	23
Şekil 4.5 <i>Anchusa leptophylla</i> Roem. & Schult. genel görünüş	24
Şekil 4.6 <i>Malva sylvestris</i> L. genel görünüş	25
Şekil 4.7 <i>Urtica dioica</i> L. genel görünüş	27
Şekil 4.8 <i>Tragopogon porrifolius</i> L. genel görünüş	28
Şekil 4.9 <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik. genel görünüş	30
Şekil 4.10 <i>Rumex crispus</i> L. genel görünüş	31
Şekil 4.11 <i>Chondrilla juncea</i> L. genel görünüş	32
Şekil 4.12 <i>Thymus sipyleus</i> L. genel görünüş	33
Şekil 4.13 <i>Elaeagnus angustifolia</i> L. genel görünüş	34
Şekil 4.14 <i>Cydonia oblonga</i> Mill. genel görünüş	35
Şekil 4.15 <i>Chenopodium album</i> L. genel görünüş	37
Şekil 4.16 <i>Mespilus germanica</i> L. genel görünüş	38
Şekil 4.17 <i>Rubus sanctus</i> Schreb. genel görünüş	40
Şekil 4.18 <i>Rosa canina</i> L. genel görünüş	41
Şekil 4.19 <i>Mentha longifolia</i> (L.) Huds. genel görünüş	43
Şekil 4.20 <i>Sinapis arvensis</i> L. genel görünüş	44
Şekil 4.21 <i>Prunus spinosa</i> L. genel görünüş	45
Şekil 4.22 <i>Matricaria chamomilla</i> L. genel görünüş	47
Şekil 4.23 <i>Morus nigra</i> L. genel görünüş	48
Şekil 4.24 <i>Verbascum lasianthum</i> Boiss. genel görünüş	50
Şekil 4.25 <i>Nasturtium officinale</i> L. genel görünüş	51
Şekil 4.26 <i>Carlina</i> sp. genel görünüş	52
Şekil 4.27 <i>Tilia platyphyllos</i> Scop. genel görünüş.....	54
Şekil 4.28 <i>Vitis vinifera</i> L. genel görünüş	55
Şekil 4.29 <i>Triticum aestivum</i> L. genel görünüş	57

Şekil 4.30 <i>Juglans regia</i> L. genel görünüş	59
Şekil 4.31 <i>Malus communis</i> Lam. genel görünüş	60
Şekil 4.32 <i>Crataegus monogyna</i> Jacq. genel görünüş	62
Şekil 4.33 <i>Hypericum perforatum</i> L. genel görünüş.....	63
Şekil 4.34 <i>Platanus orientalis</i> L. genel görünüş	64
Şekil 4.35 <i>Quercus pubescens</i> Willd. genel görünüş	65
Şekil 4.36 <i>Crocus</i> sp. genel görünüş	67
Şekil 4.37 <i>Prunus armeniaca</i> L. genel görünüş	68
Şekil 4.38 <i>Beta trigyna</i> Waldest. & Kit. genel görünüş	69
Şekil 4.39 <i>Corylus avellana</i> L. genel görünüş	70
Şekil 4.40 <i>Sorbus domestica</i> L. genel görünüş	72
Şekil 4.41 <i>Prunus cerasus</i> L. genel görünüş... ..	73
Şekil 5.1 Ankete katılan katılımcıların kadın-erkek oranı	75
Şekil 5.2 Ankete katılan katılımcıların eğitim yüzdeleri	75
Şekil 5.3 Ankete katılan Katılımcıların yaş aralığı yüzdeleri	76
Şekil 5.4 Bitkilerin kullanım amacına göre dağılımı	76
Şekil 5.5 Familyaların yöre halkı tarafından kullanım oranı	77
Şekil 5.6 Familyaların çalışma sonucu içerdiği tür sayısı	78

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 2.1 Arazi çalışması.....	4
Görsel 2.2 Yöre halkı ile arazi çalışması	5
Görsel 2.3 Dere nanesi örneği alım anı	5
Görsel 2.4 Etnobotanik veri kayıt formu örneği.....	7
Görsel 3.1 P.H. Davis’ in kareleme sisteminde Kıbrıs köy	10
Görsel 4.1 <i>Plantago lanceolata</i> L. arazi alanında	19
Görsel 4.2 <i>Polygonum cognatum</i> Meisn. arazi alanında	21
Görsel 4.3 <i>Portulaca oleracea</i> L. arazi alanında.....	23
Görsel 4.4 <i>Malva sylvestris</i> L. arazi alanında.....	26
Görsel 4.5 <i>Urtica dioica</i> L. arazi alanında	27
Görsel 4.6 <i>Tragopogon porrifolius</i> L. arazi alanında.....	29
Görsel 4.7 <i>Elaeagnus angustifolia</i> L. arazi alanında.....	34
Görsel 4.8 <i>Cydonia oblonga</i> Mill. arazi alanında.....	36
Görsel 4.9 <i>Chenopodium album</i> L. arazi alanında	37
Görsel 4.10 <i>Mespilus germanica</i> L. arazi alanında	39
Görsel 4.11 <i>Rubus sanctus</i> Schreb. arazi alanında	40
Görsel 4.12 <i>Rosa canina</i> L. arazi alanında.....	42
Görsel 4.13 <i>Mentha longifolia</i> (L.) Huds. arazi alanında.....	43
Görsel 4.14 <i>Prunus spinosa</i> L. arazi alanında	46
Görsel 4.15 <i>Matricaria chamomilla</i> L. arazi alanında	47
Görsel 4.16 <i>Morus nigra</i> L. arazi alanında	49
Görsel 4.17 <i>Verbascum lasianthum</i> Boiss. arazi alanında.....	50
Görsel 4.18 <i>Carlina</i> sp. arazi alanında	53
Görsel 4.19 <i>Tilia platyphyllos</i> Scop. arazi alanında.....	54
Görsel 4.20 <i>Vitis vinifera</i> L. arazi alanında.....	56
Görsel 4.21 <i>Triticum aestivum</i> L. batıl inanç için kullanımı	57
Görsel 4.22 <i>Triticum aestivum</i> L. arazi alanında.....	58
Görsel 4.23 <i>Juglans regia</i> L. arazi alanında.....	59
Görsel 4.24 <i>Malus communis</i> Lam. arazi alanında	61
Görsel 4.25 <i>Crataegus monogyna</i> Jacq. arazi alanında.....	62

Görsel 4.26 <i>Quercus pubescens</i> Willd. arazi alanında	66
Görsel 4.27 <i>Prunus armeniaca</i> L. arazi alanında	68
Görsel 4.28 <i>Corylus avellana</i> L. arazi alanında	71
Görsel 4.29 <i>Prunus cerasus</i> L. arazi alanında	73
Görsel 4.30 <i>Verbascum lasianthum</i> Boiss. Herbaryum örneği	74
Görsel 4.31 <i>Mentha longifolia</i> (L.) Huds. Herbaryum örneği	75
Görsel 4.32 <i>Chenopodium album</i> L. Herbaryum örneği	75
Görsel 4.33 <i>Cydonia oblonga</i> Mill. Herbaryum örneği	76
Görsel 4.34 <i>Thymus sipyleus</i> L. Herbaryum örneği	76
Görsel 4.35 <i>Elaeagnus angustifolia</i> L. Herbaryum örneği	77
Görsel 4.36 <i>Tragopogon porrifolius</i> L. Herbaryum örneği	77
Görsel 4.37 <i>Urtica dioica</i> L. Herbaryum örneği	78
Görsel 4.38 <i>Malva sylvestris</i> L. Herbaryum örneği	78
Görsel 4.39 <i>Anchusa leptophylla</i> Roem. & Schult. Herbaryum örneği	79
Görsel 4.40 <i>Matricaria chamomilla</i> L. Herbaryum örneği	79
Görsel 4.41 <i>Polygonum cognatum</i> Meisn. Herbaryum örneği	80
Görsel 4.42 <i>Triticum aestivum</i> L. Herbaryum örneği	80
Görsel 4.43 <i>Corylus avellana</i> L. Herbaryum örneği	81
Görsel 4.44 <i>Plantago lanceolata</i> L. Herbaryum örneği	81

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

°C	: Santigrat derece
m ²	: Metrekare
sp	: Species
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri

1 GİRİŞ

1.1 Etnobotanik

İnsanlar var olduğu zamandan bu zamana çevresinde bulunan canlı ve cansız varlıklar ile sürekli olarak yaşamları boyunca karşılıklı etkileşim içerisinde bulunmuş, yiyecek ve içecek, tıbbi ilaç, yakacak, süs eşyası gibi çeşitli alanlarda faydalanmıştır. Yapılan araştırmalar sonucu bulunan arkeolojik sonuçlara göre insanların öncelik tanıdığı ilk kullanımlar beslenme ve sağlık sorunları olduğu tespit edilmiştir. İlk zamanlarda deneme yanılma yoluyla elde edilmiş olan bilgiler çok daha ileriye giderek günümüze kadar ulaşmış ve etnobotanik çalışmalarının daha çok değer kazanmasına sebep olmuştur (Dölarslan vd., 2016).

Etnobotanik kelimesi anlam olarak değerlendirildiğinde Antik Yunan’da etnos genel anlamıyla sürü, grup, topluluk ve ayrıca kabile, halk gibi anlamlarda kullanıldığı görülür (Aydın, 2023). Botanik ise bitkilerin yapı, özellik ve biyokimyasal süreçleri de dahil bitkilerin detaylı incelenmesiyle ilgilenen biyoloji dalı olarak açıklanabilir (Steere, 2025). Etnobotanik için kısaca bitkiler ile insanların zaman içerisindeki etkileşimleri olarak tanımlanabilir. Etnobotanik terimi 1895 yılında biyoloji alanında profesör olan ABD’li bilim insanı John William Harshberger’in yazmış olduğu “The Purposes of Ethnobotany” isimli eserde yer almıştır. Etnobotanik teriminin kullanılmasının ardından etnobotanik çalışmalar önem kazanmıştır. Günümüzde etnobotanik terimi için evrim süreci içerisinde insanların bitkilerle olan iletişimleri şeklinde tanımlayabiliriz (Kendir ve Güvenç, 2010).

Eski Mısır dönemine ait keşfedilen tıbbi Papirüsler o döneme yaşayan insanların bitkilere yaşamlarında ne şekilde yer verdiklerinin tespit edilmesinde ışık tutmuştur. Anadolu’nun etnobotanik bilgileri için katkı sağlayan adım adım gezerek genel olarak bitkisel ürünler hakkında bilgi toplayan coğrafyacılardan İbn-i Batı ve Evliya Çelebi sayılabilir. Osmanlı Döneminde de halkın tıbbi ihtiyaçları genelde bitkilerden oluşan karışımlardan oluşmaktadır. Daha sonrasında Cumhuriyet döneminde ise tıbbi bitkiler yerine daha çok kimyasal içerikli ilaçlar tercih edilmeye başlanmıştır (Eroğlu Erik, 2019).

Kendir ve Güvenç(2010)’e göre Türkiye Florası yazılan “Flora of Turkey and The East Aegean Islands” göre toplam 174 familya, 1251 cins ve 12.000’den fazla tür, alt tür ve varyete ile fazlaca çeşitli bir floraya ev sahipliği yapmaktadır. Taksonların 234 adeti yabancı kaynaklı ve kültür bitkilerinden oluşmaktadır. Diğer türler ise Türkiye’de doğal

yayılış gösteren bitkilere dir. Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında Türkiye bitki çeşitliliği bakımından oldukça zengin olması dışında çok fazla sayıda endemik bitkilere de sahiptir. Endemik takson sayısı 2891 iken bu sayıya endemik olan alt tür ve varyeteyi eklediğimizde toplam endemik takson sayısı 3750'den fazla olduğu söylenebilir. (http-1)'den elde edilen bilgiye göre bunun sebeplerinden biri ise Türkiye'nin 3 fitocoğrafik (Akdeniz, İran Turan ve Avrupa Sibiryası) bölgede yer almasıdır. Ülkemizde etnobotanik çalışmaların değerli olduğu bilinmelidir. Zhang (1996)'e göre dünyada tıbbi amaçlarla kullanılmakta olan bitki türlerinin sayısı için düşünülen rakamlar 30.000 ile 70.000 arasında olduğudur. Bu yüksek sayılara rağmen oldukça az yaklaşık 5000 tür tıbbi uygulamalar için detaylı bir şekilde incelenmiştir.

1.2 Amaç

Tez çalışmasının amacı Ankara ili Mamak ilçesi Kıbrıs köy ve çevresinde yaşayan yöre halkının bilgilerine başvurarak bölgenin etnobotanik özelliklerinin araştırılması, bu araştırmalar sonucunda toplanan bilgilerin diğer kaynaklar ile birleştirilmesi daha sonra yapılacak olan çalışmalara öncülük etmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak yöre halkının unutulmaya yüz tutmuş etnobotanik bilgilerini gelecek nesillere aktarmak için toplanan bilgilerin uygun sözcükler ile yazılı kaynak haline getirilmesi, toplanan bazı bitki örneklerinin herbaryum materyali olacak şekilde saklanmasıdır.

1.3 Literatür Taraması

Küçük vd. (2017)'e göre Sarıcakaya (Eskişehir) ilçesi ve köylerinde etnobotanik ve etnofarmakognozik araştırmalar adlı çalışma sonucu 33 familyaya ait 3'ü endemik 63 taksonun yöresel kullanımları tespit edilmiştir. Bu bitkilerden *Lamiaceae* familyasına ait 13, *Rosaceae* familyasına ait 5, *Apiaceae*, *Asteraceae*, ve *Malvaceae* familyalarına ait 4'er tür tespit edilmiştir. Diğer familyalar 1-2 tür ile temsil edilmiştir.

Sarper vd. (2009)'e göre Ankara ili Haymana ilçesinde yapılan bir çalışmada yöneltilen sorulara cevap verenlerin yaşı arttıkça hem bitkiler hakkındaki bilgi hem de bitkinin yaşamlarındaki yeri önemli ölçüde artmaktadır. Ancak bitkiler hakkındaki bilgi ile bilgi verenlerin eğitim durumu arasında önemli bir ilişki bulunamamıştır.

Tarıkahya Hacıoğlu ve Erik (2006)'e göre Gündül ilçesi ve çevresinde yetişen bitkilerin tespit edilen etnobotanik kullanım çeşidine göre 18 familyaya ait 23 bitki halk ilacı olarak, 6 familyaya ait 11 bitki besin olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bir başka çalışmada ise Kırıkhan/Hatay Ceylanlı köyünde yayılış gösteren bazı bitkilerin etnobotanik özelliklerini belirlenmiştir 2019-2021 yılları arasında gerçekleştirilen arazi çalışmaları ve bölge halkıyla yapılan görüşmeler sonucunda Ceylanlı köyünde 41 familyaya ait 75 bitki taksonunun yöre halkı tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir (Karahana ve Kara, 2022).

Diğer bir etnobotanik çalışma Orta Anadolu'da Kayseri, Niğde, Konya, Karaman ve Ankara ilinin kuzey ilçelerinde yürütülmüştür. 40 familyaya ve 4 hayvan türüne ait 103 bitki türünden elde edilen 291 halk ilacı bildirilmiştir (Sezik vd., 2001).

Başka bir araştırmada çalışma alanında bulunan Ankara ili Tatlar ve Gıcık köylerinde yaşayan yöre halkıyla bitkilerin hayatlarındaki kullanım yeri hakkında görüşülerek bilgiler not edilmiştir. Toplanan bilgilere göre bitkiler en fazla besin (%57) olarak kullanılmaktadır. Diğer bitkiler ise sağlık (%21), çay (%11), baharat (%7) ve yakacak (%4) olarak kullanılmaktadır (Akdağ, 2019).

Diğer bir çalışmada, etnobotanik kullanıma sahip bitkilerin insan yaşamındaki önemini vurgulamak ve görsellik durumunda yüksek olan bitkileri tespit ederek kentsel peyzaj düzenlemelerinde nasıl kullanılabilecekleri hakkında öneriler getirmek amaçlanmıştır. Bu sebeplerden dolayı yoğun kentleşme ve ulaşım ağlarına sahip Marmara Bölgesi çalışma alanı olarak belirlenmiş ve bu alanda etnobotanik kullanıma sahip bitki türlerinin araştırıldığı çeşitli makale ve tez çalışmaları birincil kaynak olarak ele alınmıştır. Araştırmalar sonucu bölgenin etnobotanik kullanımı olan bitkilerini konu alan toplamda 29 adet çalışma tespit edilmiştir. Bu çalışmalar detaylı bir şekilde incelendiğinde Marmara Bölgesi'nde 737 adet etnobotanik kullanıma sahip bitki taksonunun olduğu bilgilerine ulaşılmıştır. Bu 737 türden 10 ve üzeri çalışmada yer alan 42 tanesi bölgedeki en sık kullanılan türler olarak kabul edilmiş ve bu bitkilerin kent peyzajında kullanım olanakları incelenmiştir (Yener ve İnal, 2022).

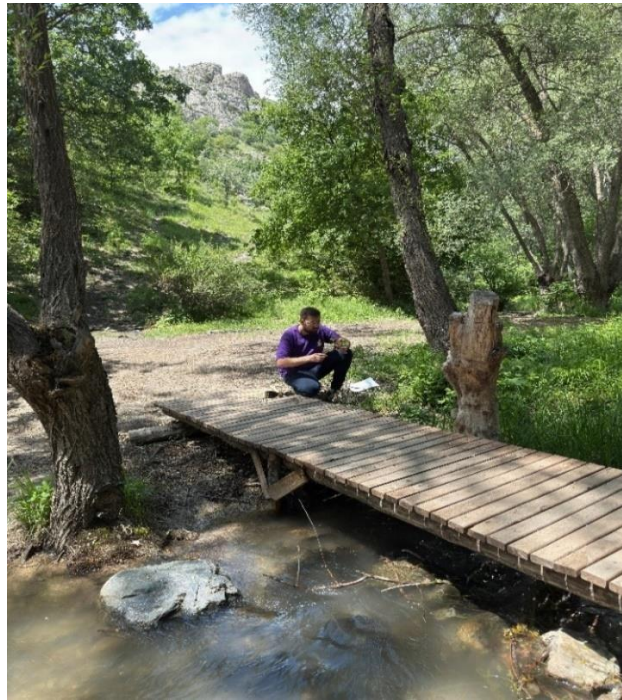
2 YÖNTEM

(http-2)'den ulaşılan bilgiye göre Anket, kişilerin belli konulardaki tutumlarını, düşünce ve duygularını, önerilerini almak üzere yazılı olarak hazırlanmış soru listeleridir. Bilimsel değer taşıması için, geçerli ve güvenli sonuç vermesi beklenir. Yapılan araştırmada anket soruları ile ilerlendiği için Ankara ili Mamak ilçesi Kıbrıs köyünde yaşayan yöre halkına yöneltilen sorular anket formatında sorulmuştur. Bütün araştırma tamamen etnobotanik kayıt formlarının cevaplarına göre şekillenmiştir.

Çalışma aşamasında yöre halkı ziyaret edilmiştir. Yöre halkı tez çalışması hakkında bilgilendirildikten sonra yüksek lisans tez araştırması gönüllü katılım onam formu okutulup onay alınmıştır. Yöre halkına belirlenmiş alanın etnobotanik bilgilerinin toplanabilmesi için açıklayıcı sorular (Bitkinin yerel adı/adları, bitkinin kullanılan kısmı/kısımları, bitkinin toplanma zamanı, bitkinin çiçeklenme dönemi, bitkinin genel kullanım amacı/amaçları, bitkinin kullanım faydaları, kullanım şekli ve hazırlama yöntemleri, bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları.) yöneltilerek edilen bilgiler daha önceden hazırlanan etnobotanik kayıt formlarında kayda alınmıştır. Yöneltilen sorular tekrarlayan sorulardan oluşur fakat her soru başka bir bitkinin kullanım detayını içermektedir.

Görsel 2.1

Arazi çalışması

Fotoğraf: Cansu Arslan, 2025

Görsel 2.2

Yöre halkı ile arazi çalışması

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Görsel 2.3

Dere nanesi örneği alın anı

Fotoğraf: Cansu Arslan, 2025

Yöre halkının sorulara vermiş olduğu cevaplarda bulunan bitkilerin bir kısmı o dönem içerisinde varsa tohum, çiçek, yaprak, gövde ve kök materyalleri türlerin popölasyonlarına zarar vermeyecek şekilde toplanmış veya anket sorularını cevaplandıran kişide bitki kurutulmuş olarak bulunuyorsa ya da başka bir usul ile hazırlanmış ise numuneler alınmıştır. Çalışma alanından toplanmış bitki örnekleri için Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden 10.01.2025 tarihli izin mevcuttur. Toplanan bitkiler herbaryum materyali olarak hazırlanmıştır. Söz konusu bitkiler toplanırken bahçe aletleri (bahçe makası, kazma, kürek vb.) vida kapaklı Falcon tüp, not kağıdı, kurşun kalem, telefon, bilgi formları kullanılmıştır. Son olarak toplanan bilgiler daha sonra analiz edilmiş ve familyaların kullanım oranları Microsoft Excel yardımıyla grafiklere (pasta, sütun vb.) dönüştürülmüştür.

Arazi çalışması sırasında toplanan bitkilerden birkaç tanesi imkan dahilinde kurutma işlemi anında çalışma sırasında yapılmıştır. Koşullar uygun olmayan bitkilerde ise nemli kutularda örnekler muhafaza edilip daha sonrasında bitkiler gazete arasına yerleştirildikten sonra çıkarılmadan kurutulmuş ve sadece kurutma kağıtları değiştirilmiştir. Eğer bitki örneği çok kalınsa araya hava akımını kolaylaştıracak oluklu mukavva kullanılmıştır. Toplanan bitkiler herbaryum merkezlerinde kayıtlarda olan örneklerle, bitki resimleriyle pratik yol ile tür tespiti yapılmıştır. Toplanan bitki örnekleri tespit edilemediği durumlarda ise bitki teşhis anahtarı kullanılmıştır. Bitki teşhis anahtarı bitkilerin ayırt edici taksonomik karakterleri kullanılarak, örneklerin familya, cins veya tür düzeyinde adlarını belirlememizi sağlayan yazılı metinlerdir. Türkiye ve Doğu Ege Adaları Florası isimli 11 ciltten oluşan kitap bitkilerin taşıdığı özelliklerine göre türünün teşhis edilmesine yardımcı olmuştur. Adım adım ilerleyen bitki teşhis anahtarı, bitkinin sahip olduğu ya da olmadığı bir özelliğine bağlı olarak ilerlendiği ve en sonunda bitkinin tam Latince adının tespit edildiği bir yöntemle ilerlenmiştir.

Tespit edilen türlerin çizimleri yapılmış ve çalışma içerisinde kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında daha önce etnobotanik çalışmalar adı altında yazılmış literatür taraması yapılmış ve bu taramalar sonucunda yardımcı olabilecek bilgiler kaynakçada gösterilmek koşuluyla tez içerisinde kullanılmıştır.

2.1 Etik Bildirim

‘Kıbrıs köyü (Ankara) ve çevresinde etnobotanik araştırmalar’ adlı tez çalışması, Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 14.11.2024 evrak kayıt tarih ve 812953 protokol numaralı karar belgesi ile uygun bulunduğu ıslak imzalı olarak tarafımıza tebliğ edilmiştir.

2.2 Anket Formu ve gönüllü katılım onam formu

Yöre halkı tez çalışması hakkında bilgilendirildikten sonra yüksek lisans tez araştırması gönüllü katılım onam formu okutulup onay alınmıştır. Yöre halkına alanın etnobotanik bilgilerinin toplanabilmesi için açıklayıcı sorular yöneltilerek bu edilen bilgiler daha önceden hazırlanan etnobotanik veri kayıt formlarında kayda alınmıştır.

Tablo 2.1

Etnobotanik veri kayıt formu örneği

ETNOBOTANİK VERİ KAYIT FORMU	
Form No:	Tarih:
Form Yazarı:	
KAYNAK KİŞİ BİLGİLERİ	
Ad-Soyad:	Yaş:
Cinsiyet:	Meslek:
Eğitim Durumu:	Telefon:
Adres:	

BİTKİ HAKKINDA BİLGİLER

1.Bitkinin Yerel Adı/Adları:

Bitkinin Kullanılan Kısmı/Kısımları:

Bitkinin Toplanma Zamanı:

Bitkinin Çiçeklenme Dönemi:

Bitkinin Genel Kullanım Amacı/Amaçları:

Bitkinin Kullanım Faydaları:

Kullanım Şekli ve Hazırlama Yöntemleri:

Bitkinin Saklama Yöntemleri ve Saklama Koşulları:

2.Bitkinin Yerel Adı/Adları:

Bitkinin Kullanılan Kısmı/Kısımları:

Bitkinin Toplanma Zamanı:

Bitkinin Çiçeklenme Dönemi:

Bitkinin Genel Kullanım Amacı/Amaçları:

Bitkinin Kullanım Faydaları:

Kullanım Şekli ve Hazırlama Yöntemleri:

Bitkinin Saklama Yöntemleri ve Saklama Koşulları:

Tablo 2.2*Etnobotanik çalışmada bilgi alınan kimselerin listesi*

1.	Hayriye Kartal	K	1975	İlkokul	Ev Hanımı
2.	Ali Kartal	E	1969	İlkokul	Boyacı
3.	Fatma Süme	K	1956	İlkokul	Ev Hanımı
4.	Kezban Raylaz	K	1975	Ortaokul	Ev Hanımı
5.	Azim Kalkan	K	1954	İlkokul	Ev Hanımı
6.	Nermin Çelen	K	1976	İlkokul	Ev Hanımı
7.	Vahid Aras	E	1963	İlkokul	Emekli
8.	Zeki Gönen	E	1974	Lise	Emekli
9.	Rasim Kalkan	E	1944	İlkokul	Emekli
10.	Sevda Ünal	K	1969	İlkokul	Ev Hanımı
11.	Türkan Toprak	K	1979	İlkokul	Ev Hanımı
12.	Süleyman Kalkan	E	1970	İlkokul	Emekli
13.	İmran Gönen	K	1958	İlkokul	Ev Hanımı
14.	Necati Güney	E	1958	İlkokul	Emekli
15.	Sertap Toprak	K	2007	Lise	Öğrenci
16.	Dilek Kalkan	K	1972	İlkokul	Ev Hanımı
17.	Hanife Taşpınar	K	1975	İlkokul	Ev Hanımı
18.	Sezai Toprak	E	1980	İlkokul	İşçi
19.	Şükran Kalkan	K	1979	İlkokul	Ev Hanımı
20.	Tuğba Kurt	K	1996	Üniversite	İşsiz
21.	Murat Taşpınar	E	1966	Ortaokul	Emekli
22.	Fatma Gök	K	1995	Lise	Muhasebeci
23.	Eyüp Kalkan	E	1977	İlkokul	Emekli
24.	Naime Kılıç	K	1972	İlkokul	Ev Hanımı
25.	Sultan Demir	K	1975	İlkokul	Ev Hanımı
26.	Fatma Güney	K	1954	İlkokul	Ev Hanımı
27.	Rabia Kalkan	K	2002	Üniversite	Memur
28.	Ümit Gök	E	1994	Lise	İşçi
29.	Ali Kılıç	E	1968	İlkokul	Bekçi
30.	Hacer Demir	K	1998	Üniversite	Öğrenci
31.	Hasan Güney	E	1952	Okuryazar değil	Emekli
32.	Kemal Ünal	E	1972	Ortaokul	Emlakçı
33.	Özge Kılıç	K	1992	Üniversite	İşsiz
34.	Özlem Kılıç	K	1995	Lise	Ev Hanımı

Tablo 2.2 (Devam) *Etnobotanik çalışmada bilgi alınan kimselerin listesi*

35.	Eda Demir	K	1995	Üniversite	Öğrenci
36.	Fadime Ünal	K	1972	İlkokul	Ev Hanımı
37.	Fevzi Saraç	E	1965	Üniversite	Memur
38.	Coşkun Güney	E	1979	Lise	İşçi
39.	Zöhre Ünal	K	1958	İlkokul	Ev Hanımı
40.	Osman Demir	E	1970	Üniversite	Memur
41.	İmran Saraç	K	1965	İlkokul	Ev Hanımı
42.	Cansu Ünal	K	2000	Üniversite	İşletme
43.	Ayşegül Ünal	K	2001	Üniversite	Diyetisyen
44.	Birsel Güney	K	1960	İlkokul	Ev Hanımı
45.	Uğur Saraç	E	1987	Üniversite	Mühendis
46.	Aygül Saraç	K	1995	Üniversite	Mühendis
47.	Adem Güney	E	1989	Lise	Güvenlik
48.	Serap Şahinoğlu	K	1991	Üniversite	İstatistik
49.	Hümeysra Saraç	K	1986	Üniversite	İşletme
50.	Tuğçe Şahinoğlu	K	1996	Üniversite	Dış Ticaret

Not: Kadın(K), Erkek(E)

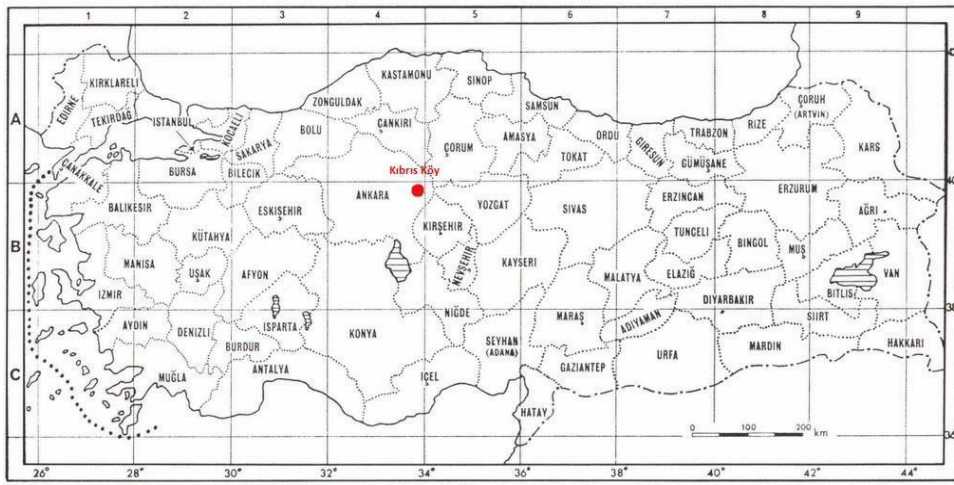
3 ARAŞTIRMA YAPILAN BÖLGENİN TANITIMI

3.1 Alanın Coğrafi Konumu ve Özellikleri

Çalışma alanı Ankara ili, Mamak ilçesinin güneydoğusunda, Samsun yolu üzerinde Kayaş sapağının 5 km güneyinde, ortalama 671.000 m² alanı kapsamaktadır (http-3). Çalışma alanı P.H. Davis' in kareleme sistemine göre B4 karesi içerisinde bulunmaktadır.

Görsel 3.1

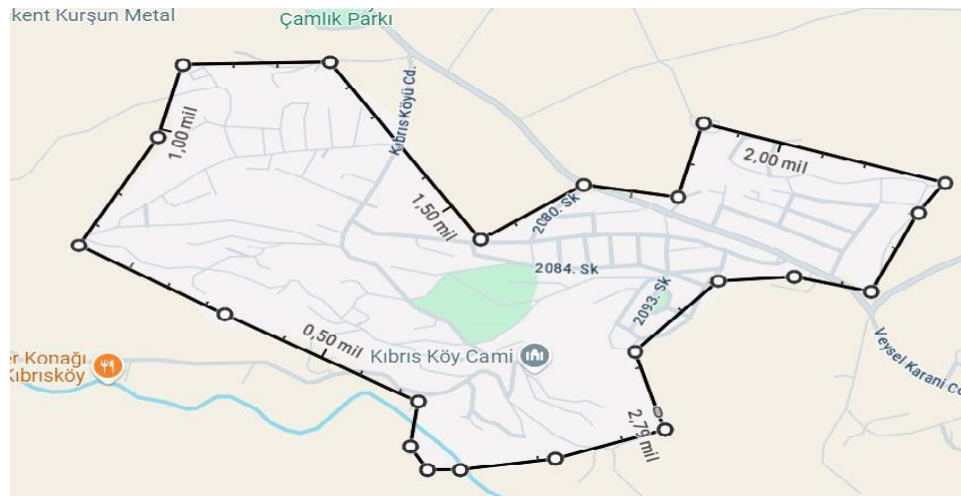
P.H. Davis' in kareleme sisteminde Kıbrıs köy

Kaynak: Zeynel Cebeci. (2006). Davis, P.H. kareleme sistemi. <https://adana-flora.blogspot.com/2006/02/adanann-trkiye-floras-karela.html>

Şekil 3.1

Çalışma alanının sınırlarını gösteren görüntü

Kaynak: <https://www.google.com/maps>

3.2 Toprak Özellikleri

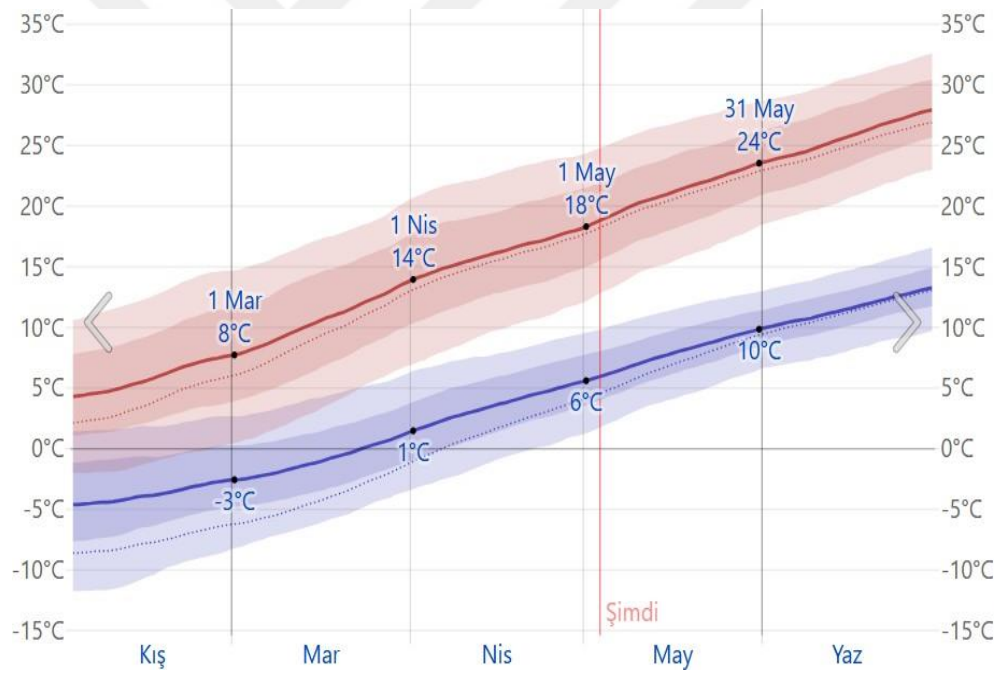
Genel olarak Kıbrıs köy çevresi ve vadisi kaya çeşidi bakımından kireçtaşı blokları bakımından zengindir. Alanda yaygın olan toprak grubu çıplak kayalar ve molozlardır. Aynı zamanda alanda yaygın olan diğer toprak grupları kahverengi orman toprakları ve kolüvyal topraklardır (Aslan ve Vural, 2009).

3.3 İklim

Kıbrıs köyü Ankara istasyonu bilgilerine göre “yarı kurak, alt çok soğuk, Akdeniz” biyoiklim katına girmektedir (Aslan ve Vural, 2009). (http-4)’den alınan bilgiye göre Ankara il ölçeğinde ortalama sıcaklık 11,7 °C yıllık ortalama yağış miktarı 389,1 mm’dir.

Şekil 3.2

Bahar Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar

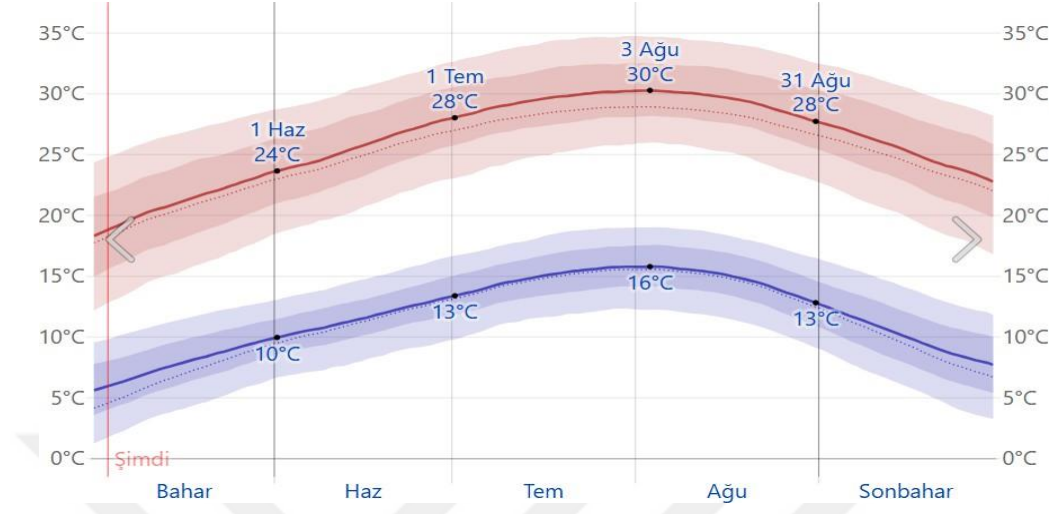

Not: Günlük ortalama yüksek (kırmızı çizgi) ve düşük (mavi çizgi) sıcaklık. Kısa noktalı çizgi ortalama hissedilen sıcaklıktır.

Kaynak: (http-8)

Şekil 3.3

Yaz Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar

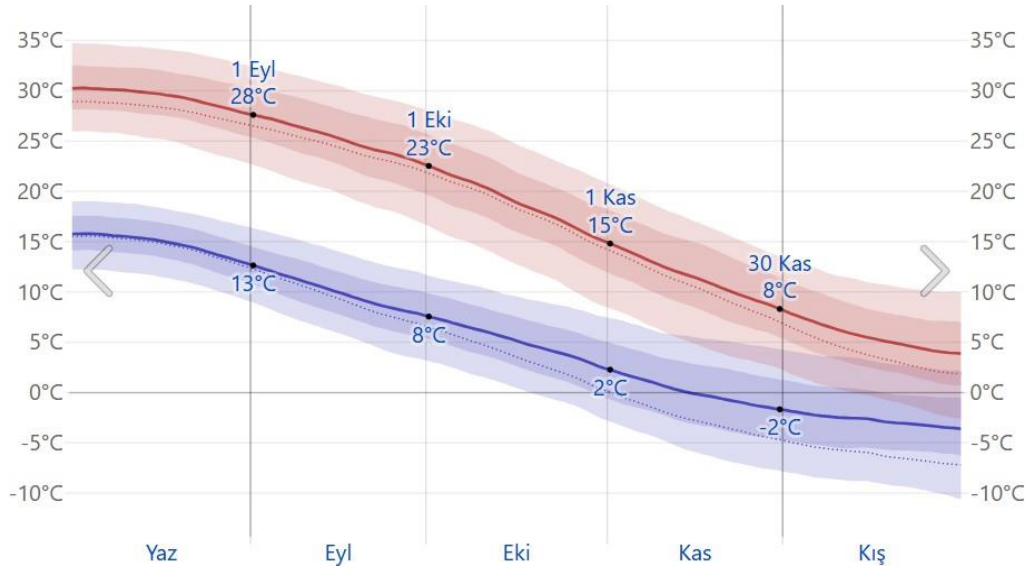

Not: Günlük ortalama yüksek (kırmızı çizgi) ve düşük (mavi çizgi) sıcaklık. Kısa noktalı çizgi ortalama hissedilen sıcaklıktır.

Kaynak: (http-8)

Şekil 3.4

Sonbahar Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar

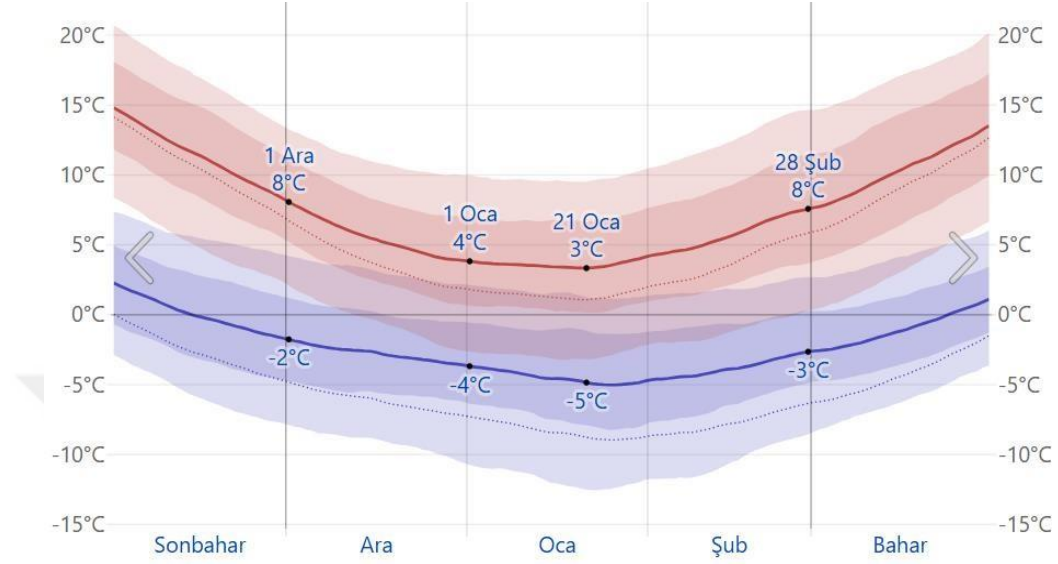

Not: Günlük ortalama yüksek (kırmızı çizgi) ve düşük (mavi çizgi) sıcaklık. Kısa noktalı çizgi ortalama hissedilen sıcaklıktır.

Kaynak: (http-8)

Şekil 3.5

Kış Döneminde Ankara Bölgesindeki Ortalama Yüksek ve Düşük Sıcaklıklar

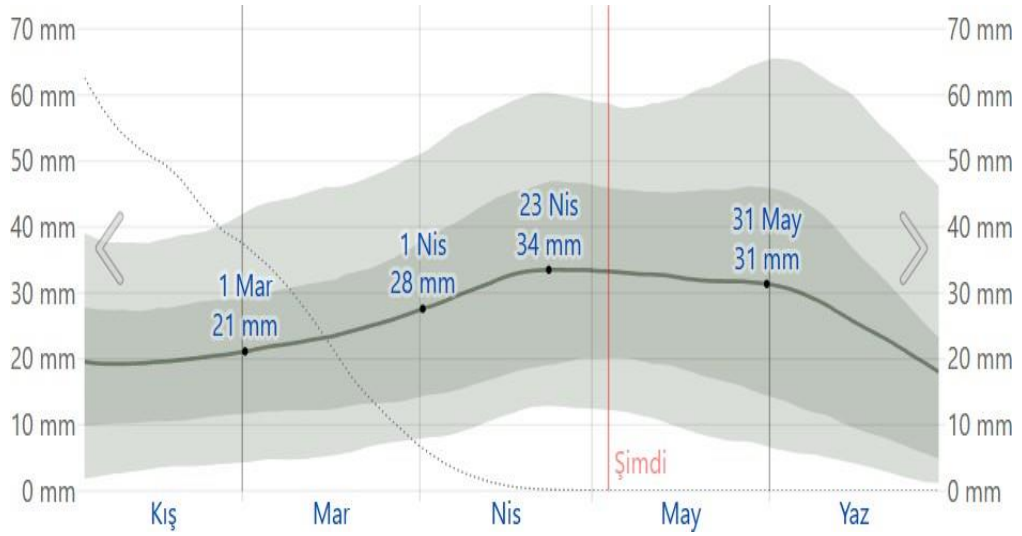

Not: Günlük ortalama yüksek (kırmızı çizgi) ve düşük (mavi çizgi) sıcaklık. Kısa noktalı çizgi ortalama hissedilen sıcaklıktır.

Kaynak: (http-8)

Şekil 3.6

Ankara Bölgesinde Bahar Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış

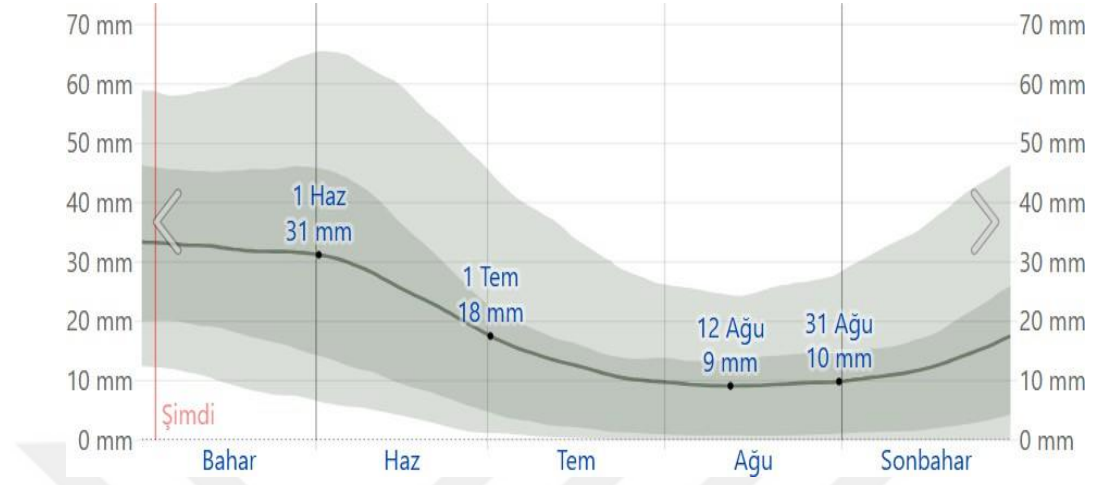

Not: Düz çizgi 31 günlük bir dönemde biriken ortalama yağmur miktarını, İnce noktalı çizgi ortalama kar yağışı miktarını göstermektedir.

Kaynak: (http-8)

Şekil 3.7

Ankara Bölgesinde Yaz Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış

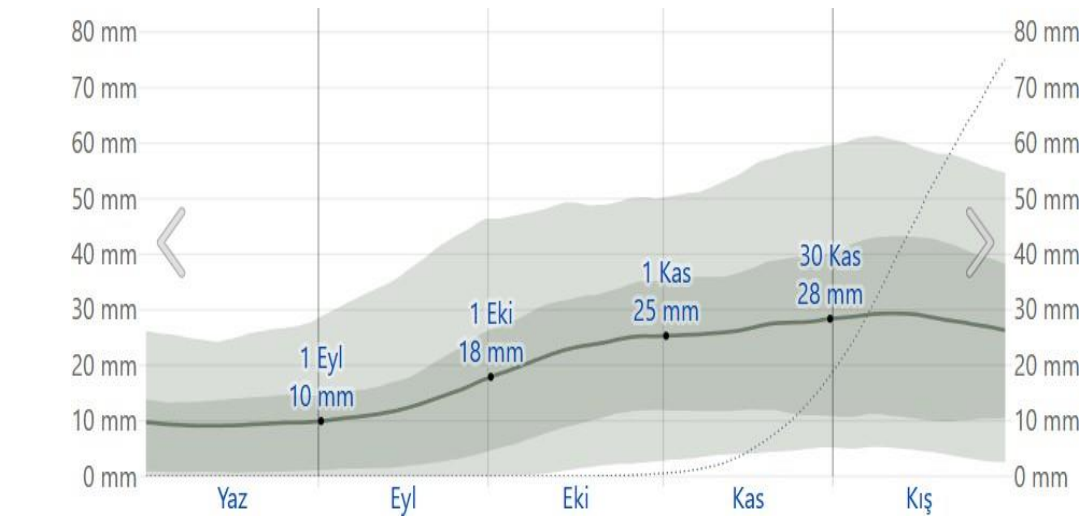

Not: Düz çizgi 31 günlük bir dönemde biriken ortalama yağmur miktarını, İnce noktalı çizgi ortalama kar yağışı miktarını göstermektedir.

Kaynak:(http-8)

Şekil 3.8

Ankara Bölgesinde Sonbahar Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış

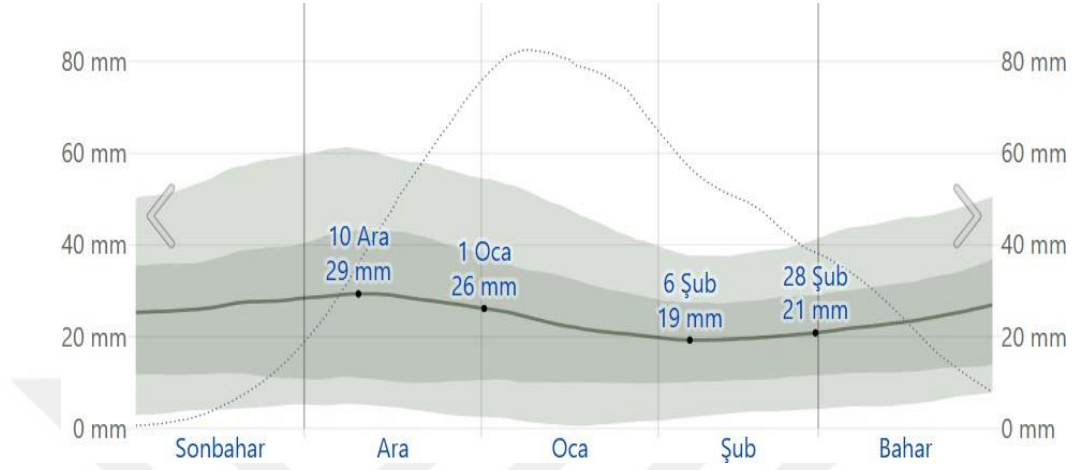

Not: Düz çizgi 31 günlük bir dönemde biriken ortalama yağmur miktarını, İnce noktalı çizgi ortalama kar yağışı miktarını göstermektedir.

Kaynak:(http-8)

Şekil 3.9

Ankara Bölgesinde Kış Mevsiminde Aylık Düşen Ortalama Yağış

Not: Düz çizgi 31 günlük bir dönemde biriken ortalama yağmur miktarını, İnce noktalı çizgi ortalama kar yağışı miktarını göstermektedir.

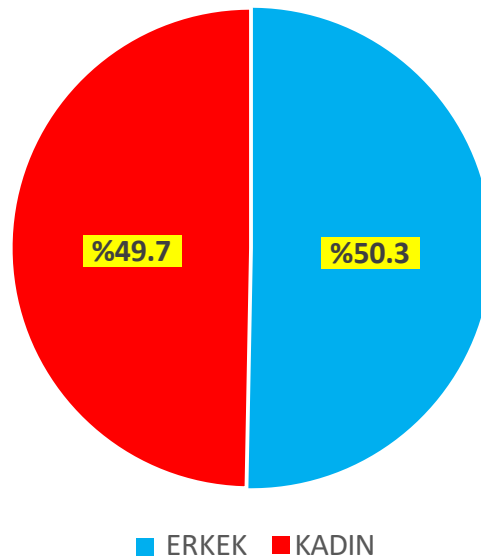
Kaynak:(http-8)

3.4 Nüfus

(http-5) ve (http-6)'ten alınan bilgilere göre Kıbrıs köyü nüfusu toplam 9.127 dir. Bu nüfusun 4.587'si erkek, 4.540'si kadındır.

Şekil 3.10

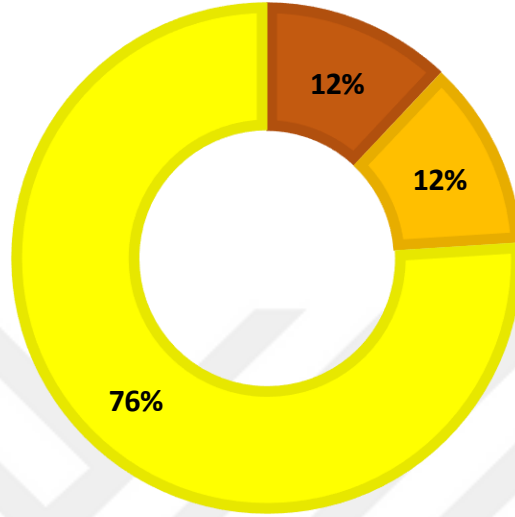
Kadın-erkek oranı

Şekil 3.11

Kıbrıs köy eğitim seviyesi

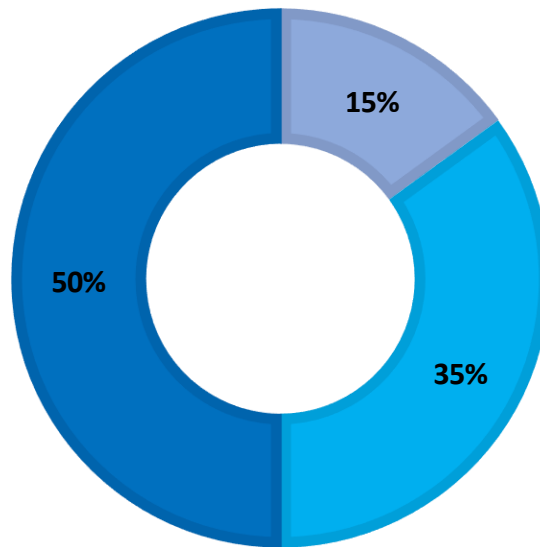
■ ÜNİVERSİTE VE ÜSTÜ ■ İLK, ORTA, LİSE ■ DİĞER

Şekil 3.12

Kıbrıs köy yaşlı/orta/genç oranı

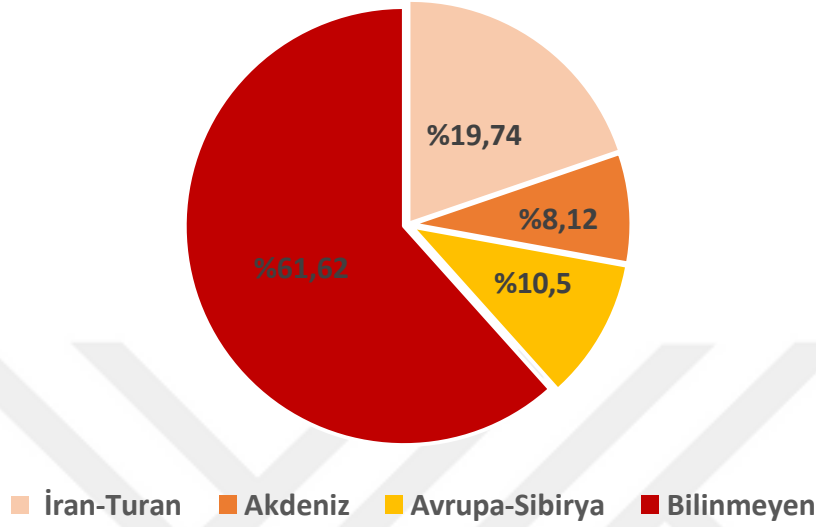
■ YAŞLI ■ GENÇ ■ ORTA

3.5 Alanda Bulunan Bitki Türleri Dağılımı

Şekil 3.13

Alanda Bulunan Bitki Türleri Dağılımı

Aslan ve Vural (2009)'a göre alandaki türlerden; 124'ü İran-Turan elementi, 51'i Akdeniz elementi, 66'sı Avrupa-Sibirya elementi ve 387'si fitocoğrafik bölgeleri çok bölgesi ve bölgesi belirlenemeyen türlerdir.

Kıbrıs köy çevresinde 2004-2006 yılları arasında yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre alanda 1215 bitki örneği toplanmış ve 81 familya, 343 cinse ait 628 tür ve türaltı takson tespit edilmiştir. Bunlardan 67 takson Türkiye için endemik bitkilerdir. Endemizm oranının %10,67 olduğu tespit edilmiştir. Kapalı tohumlu bitkiler 619 takson, eğreltiler 7 takson, açık tohumlu bitkiler ise 2 takson içermektedir. (Aslan ve Vural 2009).

3.6 Kıbrıs Vadisi ve Alandaki Taş Ocaklarının Floraya Etkisi

Kıbrıs Vadisi Doğal Sit Alanının “Nitelikli Doğal Koruma Alanı” olarak tescil edilmesinin uygun olduğuna ilişkin Ankara Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 11.01.2023 tarih ve 484 sayılı kararı, 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2. Maddesine göre 21.03.2023 tarih ve 6018905 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır ([http-7](http://7)). Kıbrıs Vadisinin yamaçlarında birçok taş ocağı işletilmektedir. Taş ocaklarına erişim için ise vadinin değişik alanlarında yol açılmış, yamaçlardan bırakılan kaya parçaları bitki ve ağaçlara zarar vermiş ayrıca vadinin bir kısmını doldurmuştur. Taş ocaklarının faaliyetleri devam ettiği sürece kısa sürede

kireçtaşı blokları tahrip olacak ve sonunda yok olacaklardır. Kireçtaşı bloklarının yok olması demek yeraltısuyu haznesinin yok olması demektir. Çünkü kiretaşlan vadideki doğal su kaynaklarının deposu durumundadır. Su dengesi, bozulduğu durumda suya bağımlı olan flora da yok olacak vadiyi ayrıcalıklı kılan özellikleri kalmayacaktır (Atabey, 2004).

4 TEMEL BULGULAR

4.1 Anket Sonucu kaydedilen Bitkiler

Şekil 4.1

Plantago lanceolata L.genel görünüş

Görsel 4.1

Plantago lanceolata L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi

Bitkinin familya adı: *PLANTAGINACEAE*

Bitkinin tür adı: *Plantago lanceolata* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Sinir Otu, Dolama otu, Siğil otu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: El üzerinde oluşan yaralar ve parmakta epidermisin enfekte olmasından sonrasında kullanılır. Enfeksiyonu önleyerek iyileşme sürecini hızlandırır

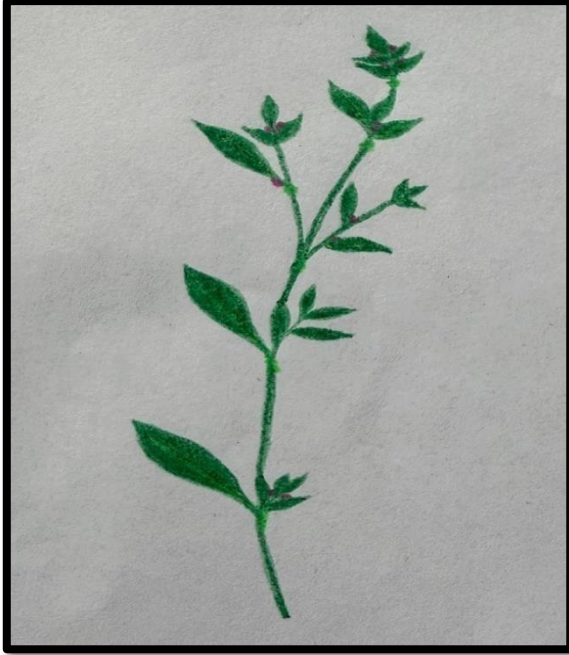
Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Enfekte olan bölge Sinir otu ile sarılır ve bir gece bekletilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze olarak kullanılır.

Şekil 4.2

Polygonum cognatum Meisn. genel görünüş

Görsel 4.2

Polygonum cognatum Meisn. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi

Bitkinin familya adı: *POLYGONACEAE*

Bitkinin tür adı: *Polygonum cognatum* Meisn.

Bitkinin yerel adı/adları: Madımak otu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve gövde

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir ve mide ağrısı için demlenip tüketilir. Böbrek sağlığı için faydalıdır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitki kavrulup soğan, bulgur veya buğday ile pişirilir. Kavrulan bitkiye yumurta kırılabilir. Gözleme ve börek harcı olarak kullanılabilir. Taze toplanan bitki sıcak su ile demlenip içilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze olarak ya da kavrulduktan sonrasında uzun süre dondurucuda saklanabilir.

Şekil 4.3

Rumex acetosella L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *POLYGONACEAE*

Bitkinin tür adı: *Rumex acetosella* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Kuzu kulağı

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve sap

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Taze yaprakları salata şeklinde veya direkt tuz ile yenilebilir. Ekşi-tatlı bulgurlu yemeği yapılır.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze olarak kullanılır.

Şekil 4.4

Portulaca oleracea L. genel görünüş

Görsel 4.3

Portulaca oleracea L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi

Bitkinin familya adı: *PORTULACACEAE*

Bitkinin tür adı: *Portulaca oleracea* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Soğukluk otu, Semizotu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve gövde

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: besin ve kabızlığa karşı tedavide kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Taze olarak salata şeklinde tüketilir. Bulgur ve soğan ile yemeği yapılır, sarımsaklı yoğurt ile beraber tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Toplanan bitki taze şekilde dondurucuda saklanır.

Şekil 4.5

Anchusa leptophylla Roem. & Schult genel görünüş

Bitkinin familya adı: *BORAGINACEAE*

Bitkinin tür adı: *Anchusa leptophylla* Roem. & Schult

Bitkinin yerel adı/adları: Toklubaşı

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve gövde

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir. İdrar ve ödem söktürücü, kabızlığa karşı bağırsak çalıştırıcı olarak kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: toplanan yapraklar yağda kıyma ile kavrulur üzerine yumurta eklenir. Diğer bir yapım şekli ise haşlanan yapraklar yağda kavrulup sarımsaklı yoğurtla tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.6

Malva sylvestris L. genel görünüş

Görsel 4.4

Malva sylvestris L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi

Bitkinin familya adı: *MALVACEAE*

Bitkinin tür adı: *Malva sylvestris* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Ebegümeci

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak, sap, meyve.

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir. İdrar söktürücü etkisi vardır. Kabızlığa karşı bağırsak çalıştırıcı olarak kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Bitkinin yaprakları kavrulup bulgur ile beraber tüketilir. Taze yaprakları sıcak su ile demlenir çay olarak tüketilir. Meyveleri dış kısmı temizlendikten sonrasında taze olarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.7

Urtica dioica L. genel görünüş

Görsel 4.5

Urtica dioica L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi

Bitkinin familya adı: *URTICACEAE*

Bitkinin tür adı: *Urtica dioica* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Isırgan otu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve sap

Bitkinin toplanma zamanı: ilkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir. İdrar söktürücü etkisi vardır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Kavrulan bitkiye yumurta kırılabilir. Gözleme ve börek harcı olarak kullanılabilir. Taze yaprakları sıcak su ile demlenir çay olarak tüketilir

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.8

Tragopogon porrifolius L. genel görünüş

Görsel 4.6

Tragopogon porrifolius L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi

Bitkinin familya adı: *ASTERACEAE*

Bitkinin tür adı: *Tragopogon porrifolius* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Dede sakalı, Yemlik

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve gövde

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

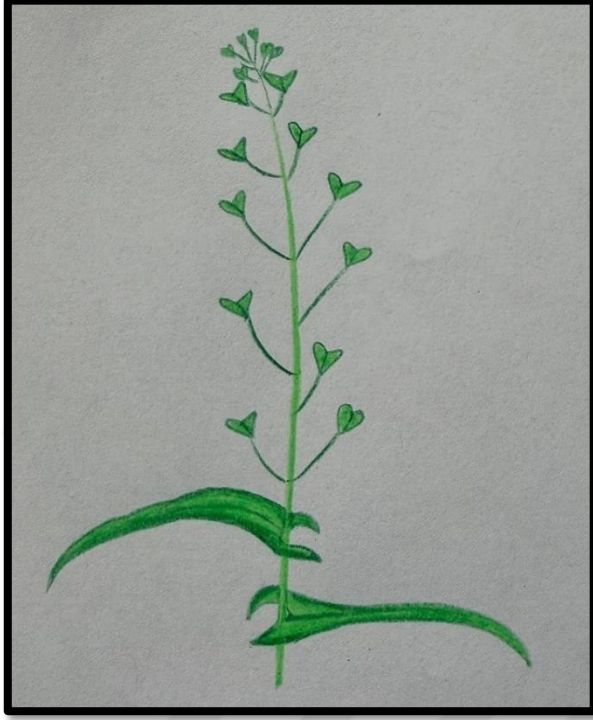
Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Taze yapraklar salata şeklinde tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.9

Capsella bursa-pastoris (L.) Medik. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *BRASSICACEAE*

Bitkinin tür adı: *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.

Bitkinin yerel adı/adları: Cırnak

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve gövde

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Bitki çiçek açmadan toplanır ve salata şeklinde soğan ile tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.10

Rumex crispus L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *POLYGONACEAE*

Bitkinin tür adı: *Rumex crispus* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Üfelek/efelek

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir. Bağırsak çalıştırıcı özelliği ile kabızlık tedavisinde kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan yapraklar sıcak su ile haşlanır. Daha sonra pirinç ve bulgurla hazırlanan harç ile sarılır. Sarımsaklı yoğurt ile beraber yenilir. Toplanan yapraklar küçük parçalara ayrılır bulgur ve soğan ile bir arada pişirilip yenir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.11

Chondrilla juncea L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *ASTERACEAE*

Bitkinin tür adı: *Chondrilla juncea* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Karakavuk, Çıtlık

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak, gövde ve beyaz bitki özü

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir. Sakız yapımında kullanılır.

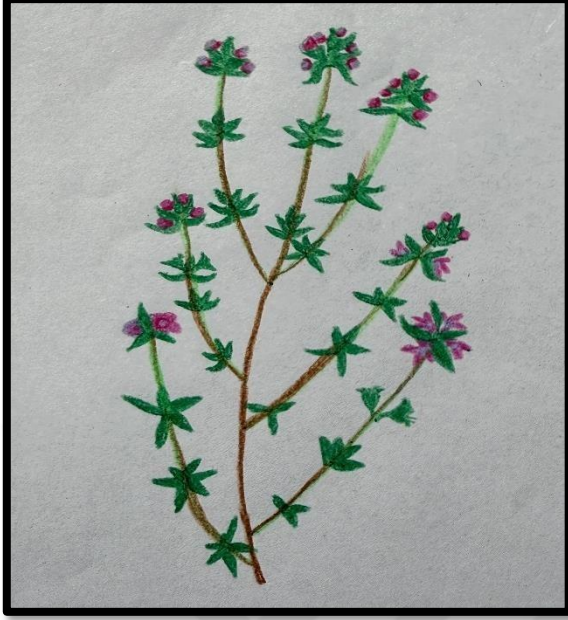
Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve sakız yapımı

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Taze şekilde soğan ve yeşilliklerle beraber salatası yapılır. Topraktan çıkarılan bitki ters çevrilerek güneş altında kökten çıkan özü kurutulup sakız olarak çiğnenir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.12

Thymus sipyleus L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *LAMIACEAE*

Bitkinin tür adı: *Thymus sipyleus* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Dağ kekiği

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak

Bitkinin toplanma zamanı: Bahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Baharat ve çay olarak tüketilir. Mide bulantısı ve üst solunum yolu hastalıklarında çayı sık sık tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Baharat ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitkiler taze veya kurutulmuş şekilde yemeklerde tatlandırıcı olarak kullanılır. Kurutulmuş yapraklı ve saplı bitki sıcak su ile demlenir süzülerek tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutularak serin ve rutubetsiz alanda uzun süre saklanır.

Şekil 4.13

Elaeagnus angustifolia L. genel görünüş

Görsel 4.7

Elaeagnus angustifolia L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ELAEAGNACEAE*

Bitkinin tür adı: *Elaeagnus angustifolia* L.

Bitkinin yerel adı/adları: İğde Ağacı

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Dal, çiçek ve meyve

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar, yaz, sonbahar.

Bitkinin çiçeklenme dönemi: ilkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Bitkinin dal kısmı batıl inanç için, çiçek kısmı koku için ve meyve kısmı besin için kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin, koku ve batıl inanç

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Bitkinin dalları küçük parça halinde kesilir. Uç kısmına açılan delikten çatal iğne geçirilir. Mavi boncukla beraber nazar için çocuklarda kullanılır. Çiçekleri açtıktan sonrasında evlerde güzel kokusu için kullanılır. Meyvesi olgunlaştıktan sonrasında besin olarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Meyveleri toplandıktan sonrasında uzun süre rutubetsiz serin yerde saklanabilir.

Şekil 4.14

Cydonia oblonga Mill. genel görünüş

Görsel 4.8

Cydonia oblonga Mill. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Cydonia oblonga* Mill.

Bitkinin yerel adı/adları: Ayva

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve ve yaprak

Bitkinin toplanma zamanı: Sonbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyvesi beslenme amaçlı, yaprakları ise soğuk algınlığına karşı çay şeklinde tüketilir.

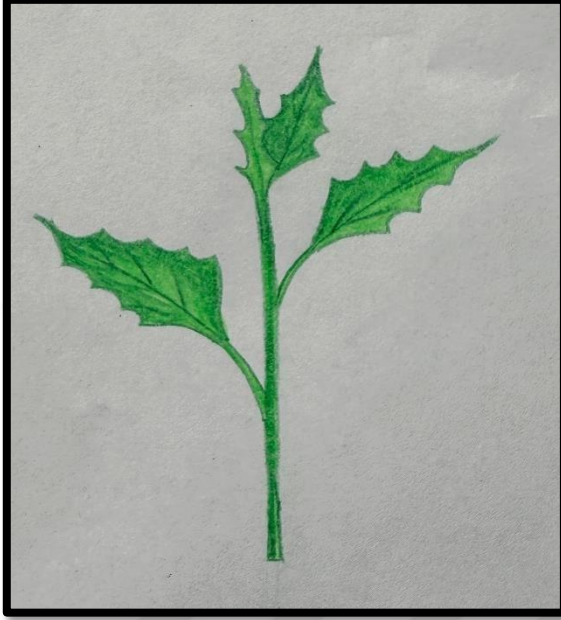
Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Sonbahar aylarında olgunlaşan meyveler direkt tüketilir. Sonbahar ayında toplanan yapraklar kurutularak özellikle kış aylarında soğuk algınlığında, güçlü öksürüklerde demlenerek tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulan yapraklar ve meyveler rutubetsiz serin yerde saklanabilir.

Şekil 4.15

Chenopodium album L. genel görünüş

Görsel 4.9

Chenopodium album L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *AMARANTHACEAE*

Bitkinin tür adı: *Chenopodium album* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Sirken otu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve gövde

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitki soğan ile kavrulup yumurta ile pişirilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.16

Mespilus germanica L. genel görünüş

Görsel 4.10

Mespilus germanica L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Mespilus germanica* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Beşbüyük, Döngel

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyveleri besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Olgunlaşmamış meyveler toplandıktan sonrasında karanlık ortamda olgunlaştırılır ve tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Karanlık ve serin ortamda belirli bir süre saklanabilir.

Şekil 4.17

Rubus sanctus Schreb. genel görünüm

Görsel 4.11

Rubus sanctus Schreb. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Rubus sanctus* Schreb.

Bitkinin yerel adı/adları: Böğürtlen, Garamık

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyve olarak tüketilir. Reçel yapımında kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: toplanan meyveler direkt tüketilebilir ya da şeker ile kaynatılıp reçel yapılır.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Reçel yapılan meyveler uzunca süre serin yerde saklanabilir.

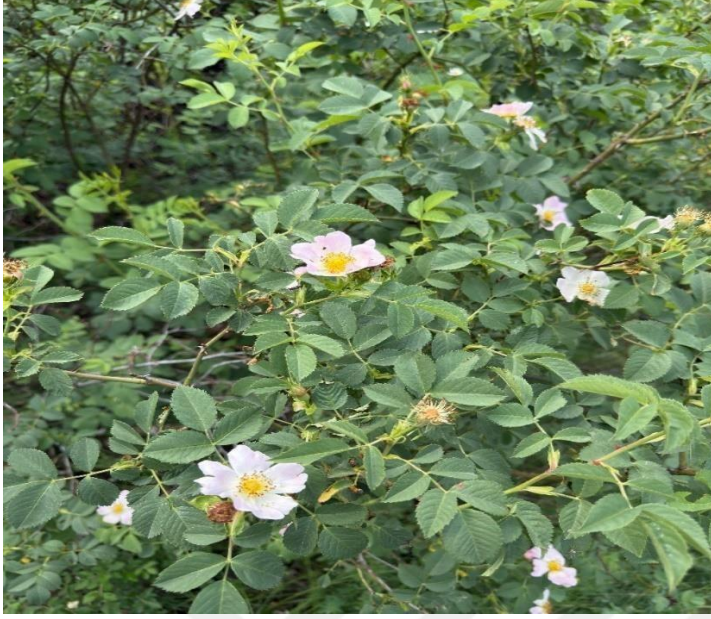
Şekil 4.18

Rosa canina L. genel görünüm

Görsel 4.12

Rosa canina L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Rosa canina L.*

Bitkinin yerel adı/adları: Kuşburnu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz-sonbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: soğuk algınlığında boğaz ağrısı için kullanılır. Besin olarak tüketilir. Marmelat şeklinde hazırlanan meyve şeker hastalığına iyi gelir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Meyveler kurutulup kaynatılarak çay yapılır ayrıca toplanan meyveler haşlanır süzgeç yardımı ile ezilir daha sonra az miktarda şeker ile kaynatılır.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulmuş meyveler uzun süre rutubetsiz serin bir alanda saklanabilir. Marmelat ise buzdolabında belirli süre tazeliğini saklayabilir.

Şekil 4.19

Mentha longifolia (L.) Huds. genel görünüş

Görsel 4.13

Mentha longifolia (L.) Huds. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *LAMIACEAE*

Bitkinin tür adı: *Mentha longifolia* (L.) Huds.

Bitkinin yerel adı/adları: Dere nanesi

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak

Bitkinin toplanma zamanı: Bahar - yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Boğaz ağrılarında çay şeklinde tüketilir. Yemeklerin içerisine baharat olarak eklenir.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı ve baharat.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitki kurutularak toz haline getirilir. Yemeklere aroma eklemesi için az miktarda eklenir. Kurutulmuş bitki limon ile kaynatılır sıcak olarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulan bitki uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.20

Sinapis arvensis L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *BRASSICACEAE*

Bitkinin tür adı: *Sinapis arvensis* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Hardal otu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak

Bitkinin toplanma zamanı: Bahar-Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

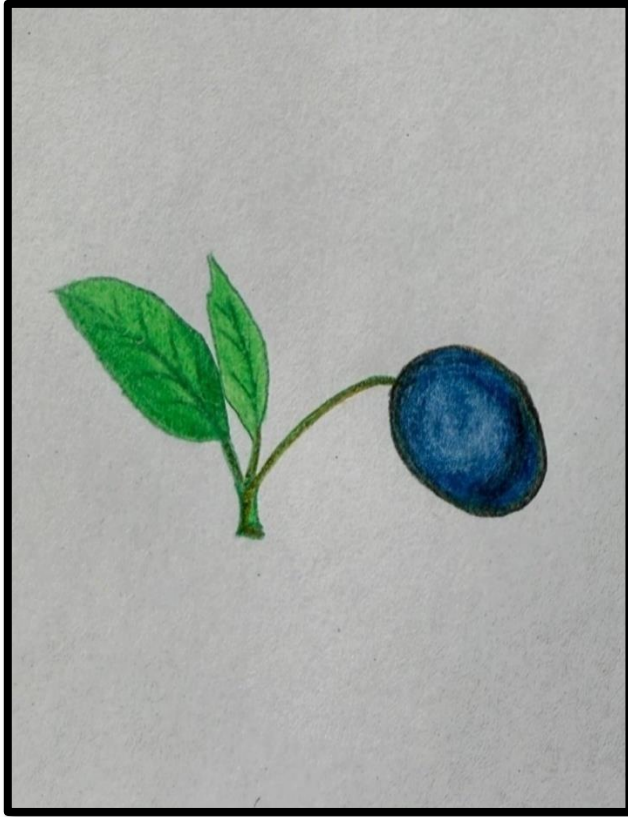
Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitki salata şeklinde hazırlanır.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.21

Prunus spinosa L. genel görünüş

Görsel 4.14

Prunus spinosa L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Prunus spinosa* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Göğem erik

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyveler direkt veya içecek olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan meyveler taze şekilde tüketilir ya da şeker ile beraber kaynatılarak içecek hazırlanır. Soğuk tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Toplanan meyveler dondurucuda saklanabilir.

Şekil 4.22

Matricaria chamomilla L. genel görünüş

Görsel 4.15

Matricaria chamomilla L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ASTERACEAE (COMPOSITAE)*

Bitkinin tür adı: *Matricaria chamomilla* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Papatya

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Çiçek

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar-yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Sakinleştirici etkisi ve mide sorunları için kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Kurutulan çiçekler demlenerek içilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulan bitki uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.23

Morus nigra L. genel görünüş

Görsel 4.16

Morus nigra L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *MORACEAE*

Bitkinin tür adı: *Morus nigra* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Kara dut

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve ve yaprak

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyveleri besin olarak ayrıca yaprakları ağız hastalıklarında çay olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Meyveleri taze şekilde tüketilebilir veya şeker ile kaynatılarak reçel yapılır ayrıca yaprakları ise kurutulup ağız içerisindeki yaralar için demlenerek tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Meyveler reçel yapılarak, yapraklar ise kurutularak saklanabilir.

Şekil 4.24

Verbascum lasianthum Boiss. genel görünüş

Görsel 4.17

Verbascum lasianthum Boiss. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *SCROPHULARIACEAE*

Bitkinin tür adı: *Verbascum lasianthum* Boiss. ex Benth.

Bitkinin yerel adı/adları: Sığırkuyruğu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Çiçek

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Öksürük ve balgam sökücü olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: toplanan çiçek ve tomurcuklar kurutulup demlenir. Gün içerisinde çok fazla tüketilmemelidir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulan çiçekler uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.25

Nasturtium officinale L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *BRASSICACEAE*

Bitkinin tür adı: *Nasturtium officinale* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Su teresi

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve sap.

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar-yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Yaprak ve sapsı besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitki salata yapılarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.26

Carlina sp. genel görünüş

Görsel 4.18

Carlina sp. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ASTERACEAE (COMPOSITAE)*

Bitkinin tür adı: *Carlina* sp.

Bitkinin yerel adı/adları: Devedikeni

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve tohumları.

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz- sonbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: İç hastalıkların tedavisinde özellikle şeker ve karaciğer hastalıklarında kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Yaprak ve tohumları toplanarak kurutulur. Demlenerek hazırlanan çay gün içerisinde tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulan yaprak ve tohumlar uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.27

Tilia platyphyllos Scop. genel görünüş

Görsel 4.19

Tilia platyphyllos Scop. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *MALYACEAE*

Bitkinin tür adı: *Tilia platyphyllos* Scop.

Bitkinin yerel adı/adları: İhlamur

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve çiçek

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: soğuk algınlığına ve boğaz ağrısı için kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan çiçek ve yapraklar kurutulur. Kaynatılarak çay olarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulmuş bitki rutubetsiz alanda uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.28

Vitis vinifera L. genel görünüş

Görsel 4.20

Vitis vinifera L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *VITACEAE*

Bitkinin tür adı: *Vitis vinifera* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Üzüm, Asma

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve meyve

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyve ve yaprakları besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Meyveler taze şekilde tüketilir veya pekmez yapımında kullanılır. Yapraklar ise suda haşlanarak bulgur ve pirinçle sarılarak pişirilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Meyveler kaynatılarak pekmez yapılır. Yapraklar salamura yapılarak uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.29

Triticum aestivum L. genel görünüş

Görsel 4.21

Triticum aestivum L. batıl inanç için kullanımı

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Görsel 4.22

Triticum aestivum L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *POACEAE*

Bitkinin tür adı: *Triticum aestivum* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Buğday

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Tohum

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Buğday taneleri besin olarak ve bereket getirdiği inancıyla evlerde saplarından tavana asılmaktadır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve batıl inanç.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Buğday taneleri hasat sonrası ağır taşlar altında ezilerek un haline getirilir ve ekmek yapımında kullanılır. Yeşil halde saplarıyla beraber toplanan buğdaylar mavi boncuk ile beraber sarılarak tavana asılır.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Rutubetsiz ortamda uzun süre saklanır.

Şekil 4.30

Juglans regia L. genel görünüş

Görsel 4.23

Juglans regia L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *JUGLANDACEAE*

Bitkinin tür adı: *Juglans regia L.*

Bitkinin yerel adı/adları: Ceviz.

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve.

Bitkinin toplanma zamanı: Sonbahar.

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar.

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyveleri besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Yaş halindeki cevizlerin kabukları soyularak, kurutulan cevizler ise direkt olarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Toplanan cevizler uygun koşullarda kurutularak kabuklu halde bez torbalarda saklanır

Şekil 4.31

Malus communis Lam. genel görünüş

Görsel 4.24

Malus communis Lam. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Malus communis* Lam.

Bitkinin yerel adı/adları: Elma

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve.

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Meyveleri besin amacıyla tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan meyveler direkt ya da kurutularak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulan meyveler bez torbalarda rutubetsiz ortamda uzun süreli saklanabilir.

Şekil 4.32

Crataegus monogyna Jacq. genel görünüş

Görsel 4.25

Crataegus monogyna Jacq. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Crataegus monogyna* Jacq.

Bitkinin yerel adı/adları: Alıç

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir. Sirke yapımında kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Meyveler direkt taze şekilde tüketilebilir ya da toplanan meyveler ortadan bölünür ve cam bir kaba aktarılır. Üzerine su, tuz, az miktarda sirke eklenir ve fermantasyon başlatılır. Alıç meyveleri dibe çökmeye başladığında sirkenin kullanıma hazır hale geldiği anlaşılr.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Sirke yapılarak uzun süre kullanılabilir.

Şekil 4.33

Hypericum perforatum L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *CLUSIACEAE (GUTTIFERAE)*

Bitkinin tür adı: *Hypericum perforatum* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Kantaron

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Çiçek

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Mide ağrılarına, diz ağrılarına iyi geldiği düşünülmektedir. Mide ağrıları için günde 1 yemek kaşığı içilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan çiçekler doğal zeytinyağına eklenir. En az 1 ay en fazla 3 ay bekletilen çiçekler yağdan süzülerek uzaklaştırılır.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Karanlık alanda hazır olan yağ uzun süre saklanır.

Şekil 4.34

Platanus orientalis L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *PLATANACEAE*

Bitkinin tür adı: *Platanus orientalis* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Çınar

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak.

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Şeker hastalarında şekerin verdiği hasarı azaltmak için ve dizlerde, boyunda oluşan kireçlenmeye karşı tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan yapraklar kurutulur ve demleme yapılarak günlük olarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Kurutulan yapraklar uzun süre rutubetsiz, karanlık alanda saklanabilir.

Şekil 4.35

Quercus pubescens Willd. genel görünüş

Görsel 4.26

Quercus pubescens Willd. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *FAGACEAE*

Bitkinin tür adı: *Quercus pubescens* Willd.

Bitkinin yerel adı/adları: Palamut ağacı

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve.

Bitkinin toplanma zamanı: Sonbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar.

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Karın ağrısı için kullanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan meyveler ateş üzerinde közlenir ve aç karnına yenilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Serin, rutubetsiz, hava alan alanda kısa süreli saklanabilir.

Şekil 4.36

Crocus sp. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *IRIDACEAE*

Bitkinin tür adı: *Crocus sp.*

Bitkinin yerel adı/adları: Çiğdem

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Soğan

Bitkinin toplanma zamanı: İlkbahar.

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar.

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitki köklerinin üst katmanı soyularak iç kısmındaki beyaz kısım direkt taze şekilde tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.37

Prunus armeniaca L. genel görünüş

Görsel 4.27

Prunus armeniaca L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Prunus armeniaca* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Kayısı

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve ve tohum.

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir. Kabızlık tedavisinde bağırsak çalıştırıcı özelliğinden faydalanılır.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin ve tedavi amaçlı.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan meyveler taze olarak tüketilir. Toplanan meyveler ayrıca güneş altında ikiye bölünerek kurutulur daha sonrasında ilerleyen zamanlarda şekerli su ile kaynatılarak içecek yapılabilir. Eğer taze meyveler şeker ile kaynatılırsa reçel yapılabilir. Çekirdekleri kırılarak iç kısmı kuruyemiş olarak tüketilebilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: kurutulan meyveler ve çekirdekler bez torbalarda, yapılan reçeller cam şişelerde uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.38

Beta trigyna Waldst. & Kit. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *CHENOPODIACEAE*

Bitkinin tür adı: *Beta trigyna* Waldst. & Kit.

Bitkinin yerel adı/adları: Pancar otu

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Yaprak ve sap

Bitkinin toplanma zamanı: ilkbahar-yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan bitkiler haşlanarak kullanılır. Börek harcı olarak da kullanılabilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.39

Corylus avellana L. genel görünüş

Görsel 4.28

Corylus avellana L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *BETULACEAE*

Bitkinin tür adı: *Corylus avellana* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Fındık

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin olarak tüketilir.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: toplanan meyveler taze halinde kırılıp direkt yenilebilir veya kabuklu halde kurutulup saklanabilir. Saklanan meyvenin kabuğu kırılıp kısık ateşte kavrulup tüketilebilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Toplanan meyveler bez torbalarda uzun süre saklanabilir.

Şekil 4.40

Sorbus domestica L. genel görünüş

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Sorbus domestica* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Üvez

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve.

Bitkinin toplanma zamanı: Sonbahar

Bitkinin çiçeklenme dönemi: Yaz

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan meyveler taze şekilde veya şeker ile kaynatılarak içecek olarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Taze şekilde tüketilir.

Şekil 4.41

Prunus cerasus L. genel görünüş

Görsel 4.29

Prunus cerasus L. arazi alanında

Fotoğraf: Yusufcan Bekçi, 2025

Bitkinin familya adı: *ROSACEAE*

Bitkinin tür adı: *Prunus cerasus* L.

Bitkinin yerel adı/adları: Vişne

Bitkinin kullanılan kısmı/kısımları: Meyve

Bitkinin toplanma zamanı: Yaz

Bitkinin çiçeklenme dönemi: İlkbahar

Bitkinin genel kullanım amacı/amaçları: Besin olarak tüketilir.

Bitkinin kullanım faydaları: Besin.

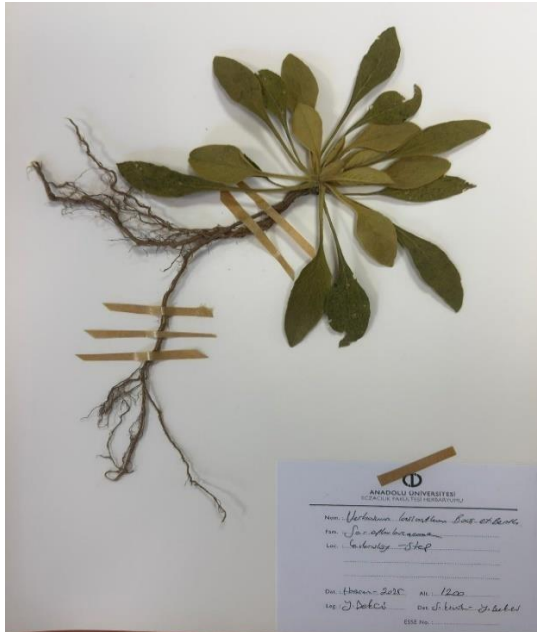
Kullanım şekli ve hazırlama Yöntemleri: Toplanan meyveler taze şekilde tüketilebilir. Ekşi tadından dolayı genel olarak şekerle kaynatılarak reçel ya da içecek yapılarak tüketilir.

Bitkinin saklama yöntemleri ve saklama koşulları: Toplanan meyveler dondurucuda saklanabilir veya içecek yapmak için cam kavanozlarda konserve yapılarak saklanabilir. Reçel yapılan vişneler ise ağzı kapalı cam kavanozlarda, serin yerde uzun süre saklanabilir.

4.2 HERBARYUM Örnekleri

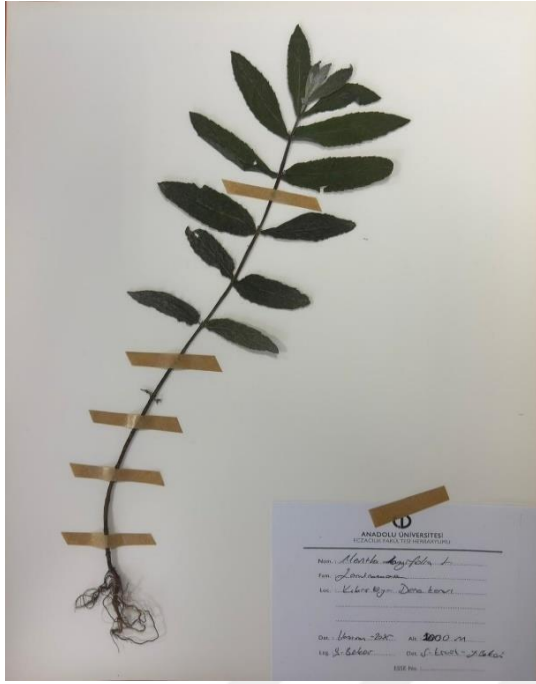
Görsel 4.30

Verbascum lasianthum Boiss. Herbarium örneği

Görsel 4.31

Mentha longifolia (L.) Huds. Herbarium örneği

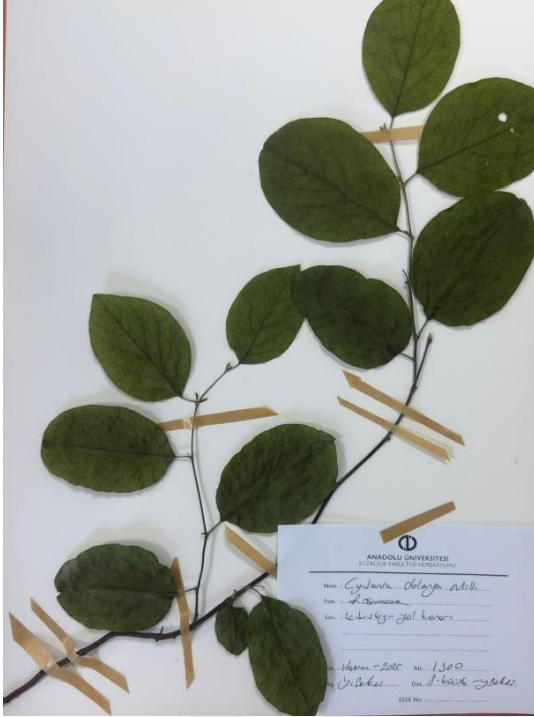
Görsel 4.32

Chenopodium album L. Herbarium örneği

Görsel 4.33

Cydonia oblonga Mill. Herbarium örneği

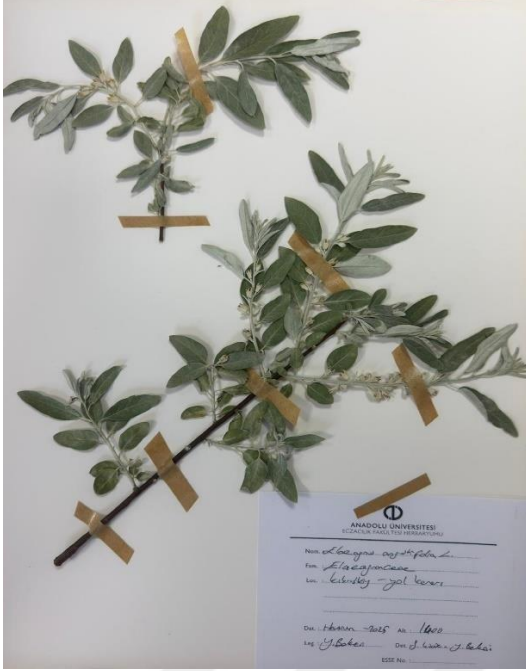
Görsel 4.34

Thymus sipyleus L. Herbarium örneği

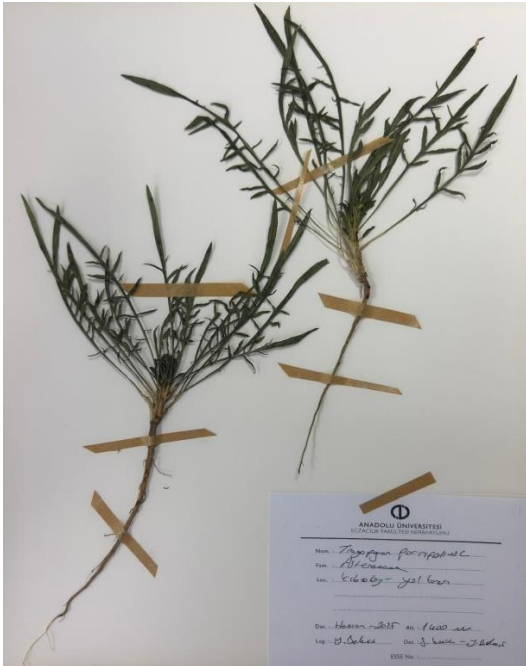
Görsel 4.35

Elaeagnus angustifolia L. Herbarium örneği

Görsel 4.36

Tragopogon porrifolius L. Herbarium örneği

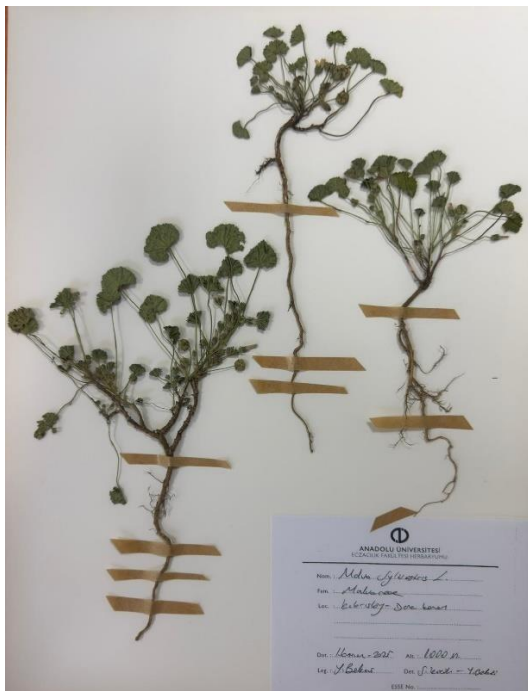
Görsel 4.37

Urtica dioica L. Herbarium örneği

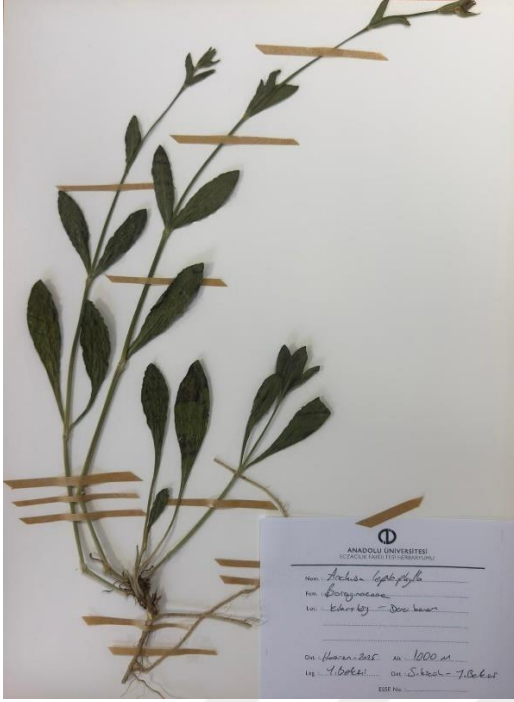
Görsel 4.38

Malva sylvestris L. Herbarium örneği

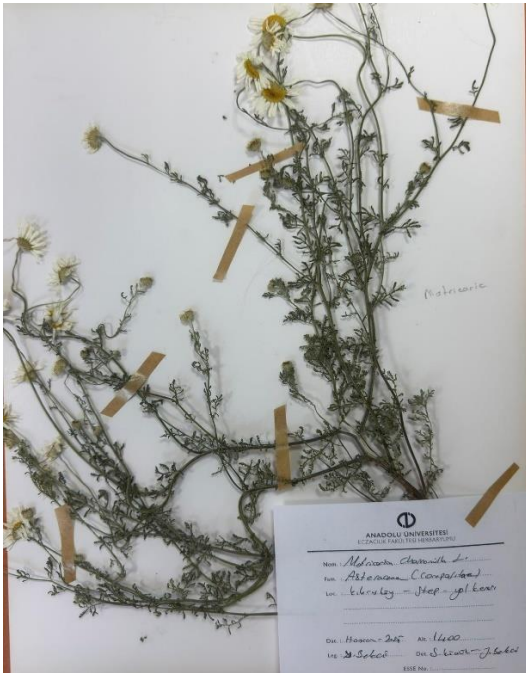
Görsel 4.39

Anchusa leptophylla Roem. & Schult. subsp. *Leptophylla* Herbaryum örneği

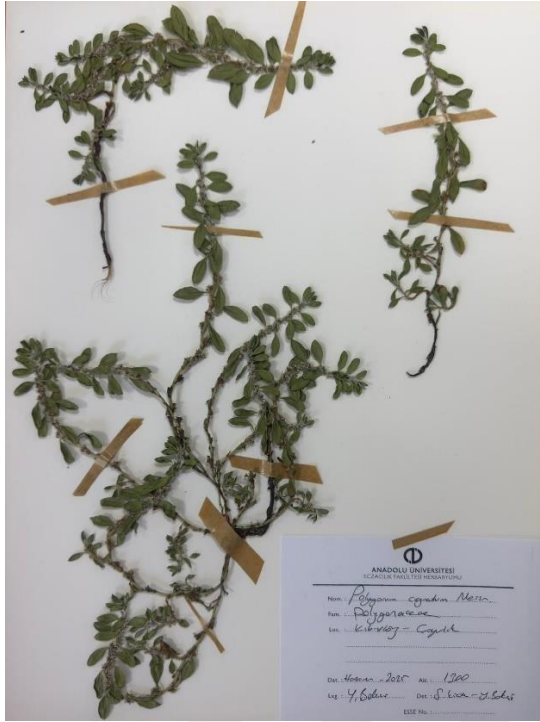
Görsel 4.40

Matricaria chamomilla L. var. *recutita* (L.) Grierson Herbaryum örneği

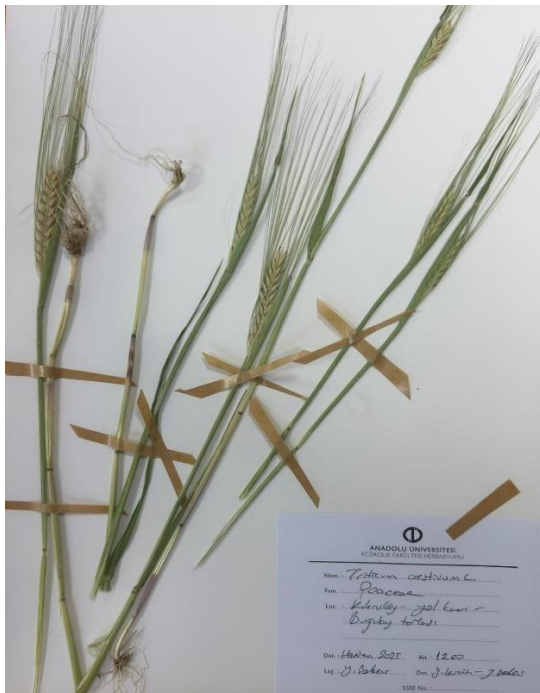
Görsel 4.41

Polygonum cognatum Meisn. Herbaryum örneği

Görsel 4.42

Triticum aestivum L. Herbaryum örneği

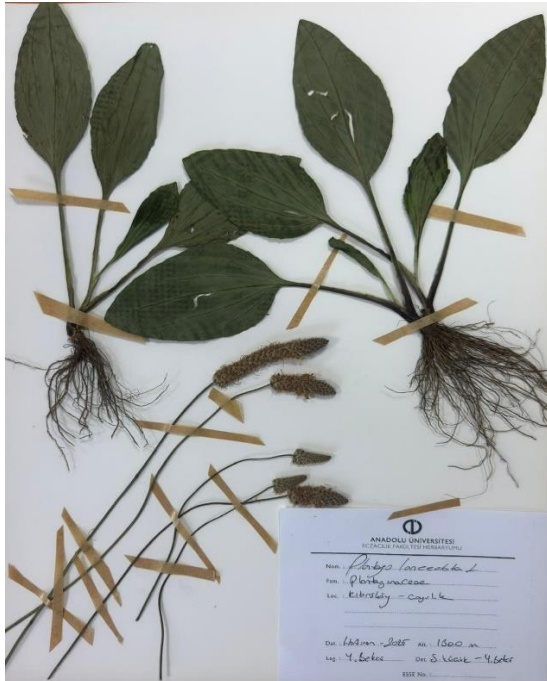
Görsel 4.43

Corylus avellana L. Herbaryum örneği

Görsel 4.44

Plantago lanceolata L. Herbaryum örneği

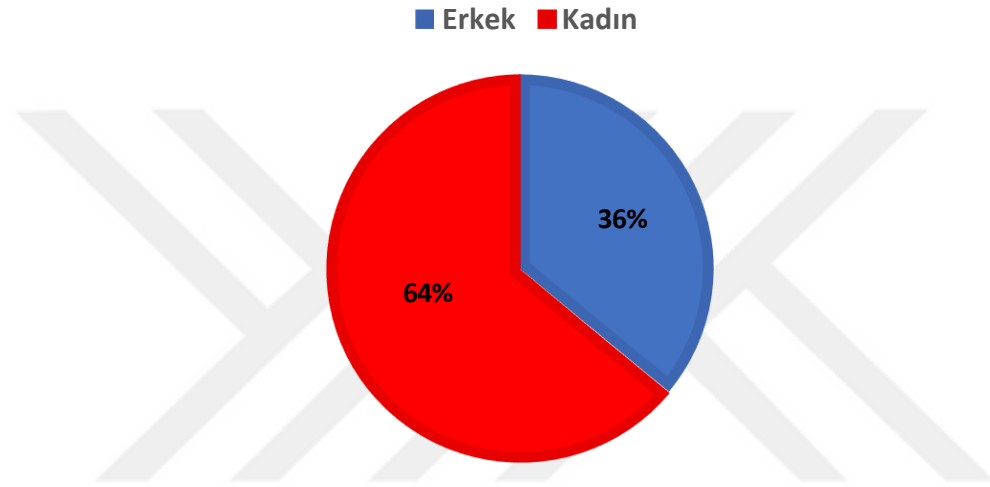

5 TARTIŖMA, ÖNERİ VE SONUÇ

Araştırma sonucunda Ankara ili Kıbrıs köy ve çevresinde 50 kişi ile görüşüldükten sonra 41 adet bitkinin etnobotanik kullanımı tespit edilmiştir. Tespit edilen bitkilerin besin, tedavi amaçlı ve diğerk amaçlarla kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bilgi elde edilen yöre halkının %36'sı erkek, %64'ü ise kadınlardan oluşmaktadır.

şekil 5.1

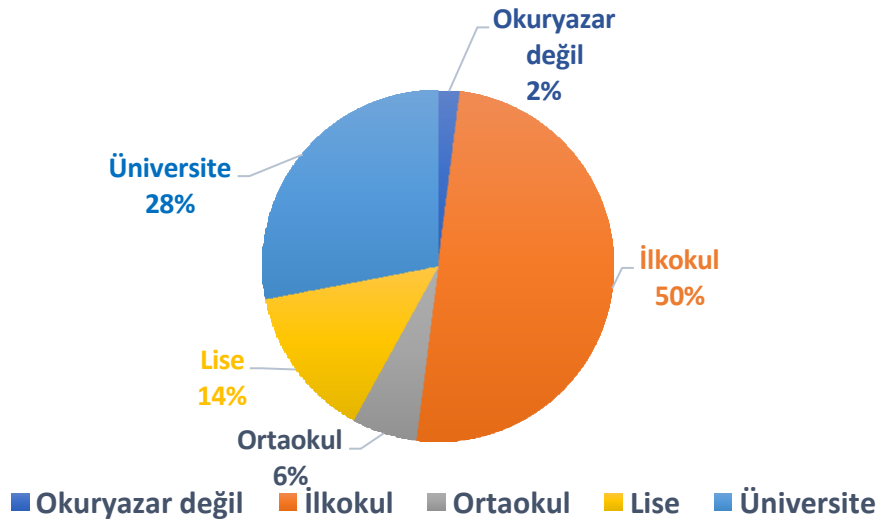
Ankete katılan katılımcıların kadın-erkek oranı

Bilgi alınan kişilerin okuryazarlık durumları ise %50 oran ile ilkokul mezunlarından oluşmaktadır.

şekil 5.2

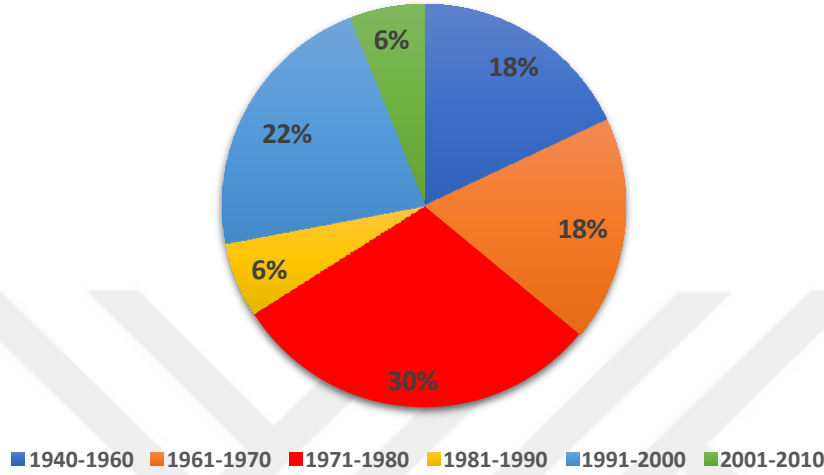
Ankete katılan katılımcıların eğitim yüzdeleri

Ankete katılan katılımcıların en fazla katılım gösterdiği yaş ortalaması 45 ve 55 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 5.3

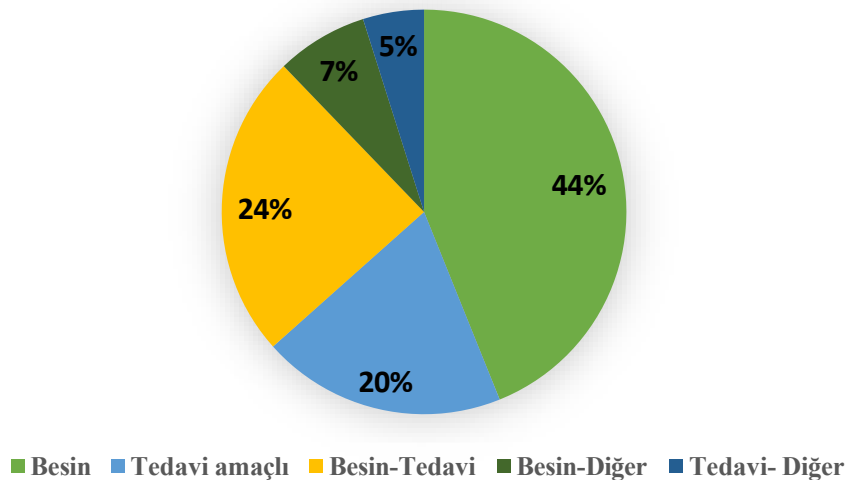
Ankete katılan Katılımcıların yaş aralığı yüzdeleri

Araştırma sonucu tespit edilen 41 bitki türünden toplam kullanım sayısı incelendiğinde 18 adet besin, 8 adet tedavi amaçlı, 10 adet besin ve tedavi amaçlı, 3 adet besin ve diğerleri ve 2 adet tedavi amaçlı ve diğerleri şeklindedir. Bitkilerin kullanım kısımlarına göre topraküstü 39 adet bitki, toprakaltı 1 adet bitki ve hem topraküstü hem de toprakaltı 1 bitki olduğu sonucuna varılmıştır. Topraküstü kullanılan kısımlardan büyük çoğunluğu yaprak ve meyve oluşturmaktadır.

Şekil 5.4

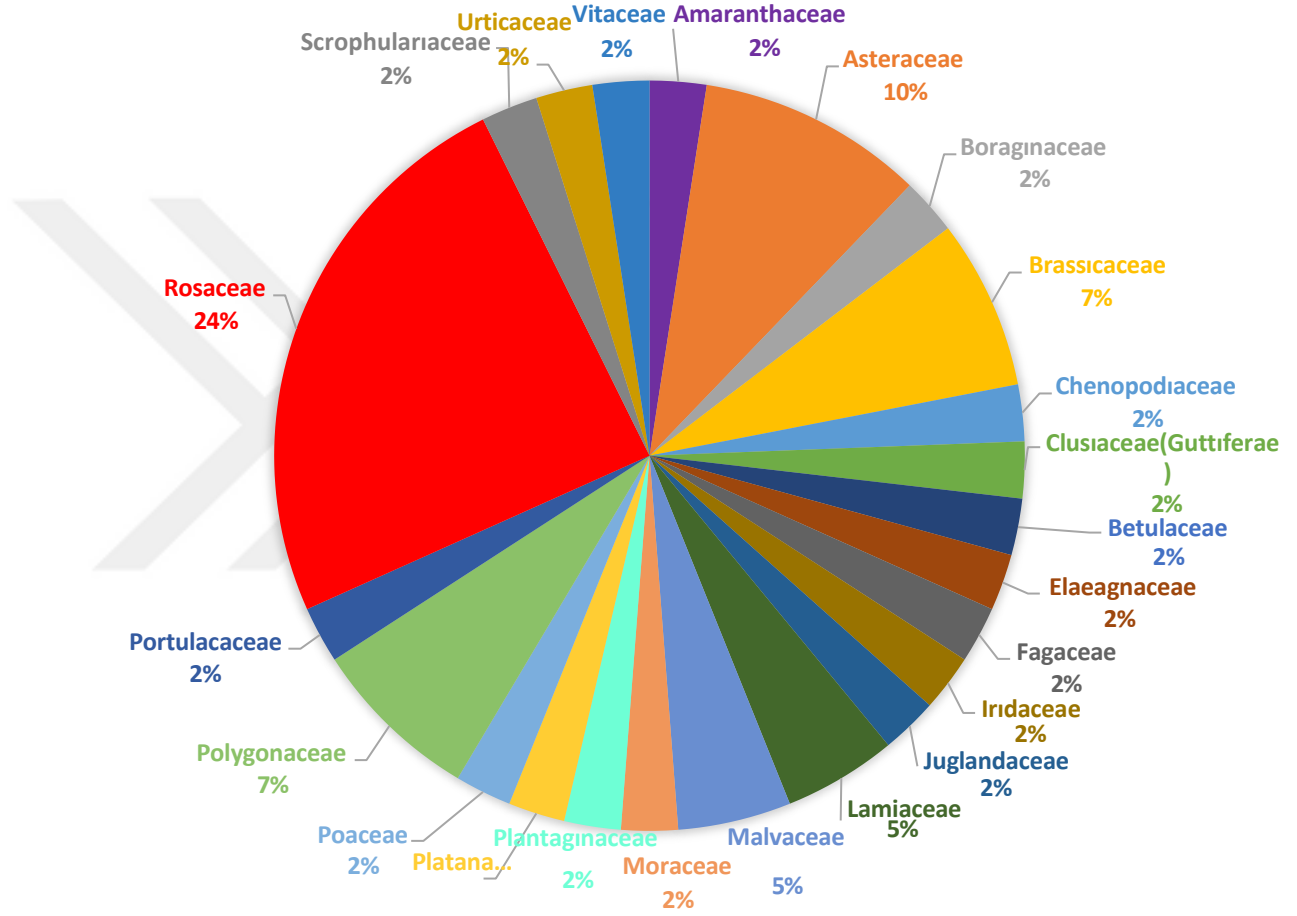
Bitkilerin kullanım amacına göre dağılımı

Tespit edilen bilgilerin kullanım oranına göre en fazla olduğu familya %24'lük oran ile *Rosaceae* familyasıdır. Sırasıyla %10'luk *Asteraceae* familyası, %7'lik *Brassicaceae* familyası, %7'lik *Polygonaceae* familyası, %5'lik *Lamiaceae* familyası, %5'lik *Malvaceae* familyası etnobotanik kullanımlarına göre en fazla çeşide sahip familyalardır.

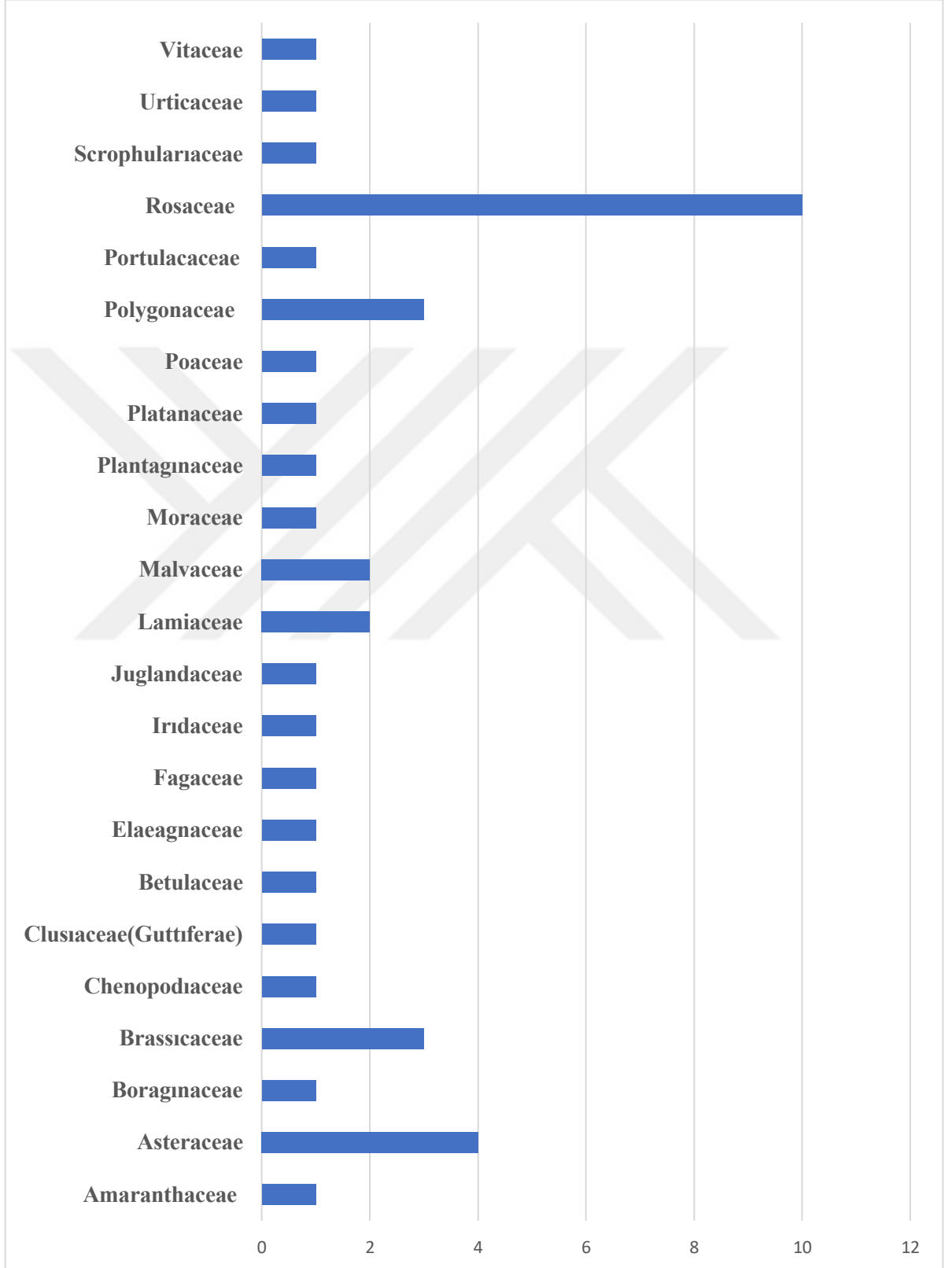
Şekil 5.5

Familyaların yöre halkı tarafından kullanım oranı

Şekil 5.6

Familyaların çalışma sonucu içerdiği tür sayısı

Ankara ili, Kırbrıs Köyü ve çevresini kapsayan bir alanda yürütölen çalışma da yöre halkı tarafından besin, tedavi amaçlı vb. diğör kullanımları ile bitkilerin hayatlarındaki yerlerinin tespiti, bitki türlerinin sistematığı, bitkilerin yörede kullanılan yaygın isimleri ve latince adları, hazırlama yöntemleri, saklama koşullarını içeren kaynak kişilerden anket yöntemi ile kayıt altına alınmış bilgiler sonucunda bölgenin etnobotanik verilerine ulaşılmıştır. Katılım yaş oranında orta yaş ve üzeri kişilerin katılımı çoğunlukta ydı. Yapılan görüşmeler ve arazi çalışmalarının sonucunda 23 farklı familyaya ait 41 adet tür tespit edilmiştir. Bu türlerden en fazla bitki içeren 10 bitki türü ile *Rosaceae* familyasıdır. Daha sonrasında takip eden familyalar ise 4 tür ile *Asteraceae*, 3 tür ile *Brassicaceae* ve *Polygonaceae* familyalarıdır. Diğör familyalar 1 ya da 2 tür içermektedir. Anket sonucu elde edilen bilgiler sonucunda bitki örnekleri toplanılmış ve herbaryum materyali haline getirilmiştir. Yöre halkının kullanımda en çok tercih ettikleri bitkilerin topraküstü kısımları olduğu tespit edilmiştir. Yöre halkının bitkileri kullanımda en çok tercih etme sebeplerinin 31 adet bitkinin kullanımı ile besin amacıyla tüketildiğinin sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik koşullar ve yiyecek-içecek ulaşımı zor olan bölgelerde yetişen bitkilerin besin olarak tercih edilmeleri kaçınılmazdır.

KAYNAKÇA

- Akdağ, E. (2019). Çubuk Çayı- Tatlar arasında kalan bölgenin florası ve etnobotanik özelliklerinin araştırılması (Yüksek lisans tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara).
- Atabey, E. (2004). Ankara Mamak ilçesi Kıbrıs köyü, Kıbrıs Vadisi sit alanı, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Haber Bülteni 3: 83, Ankara.
- Aydın, O. (2023). Etnos sözcüğünün zamanda yolculuğuna eklenen yeni bir durak: Sovyetler Birliği. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24(44), 119-131. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.1173098>
- Eroğlu Erik, A. (2019). Afyonkarahisar İlinde Etnobotanik Bir Çalışma. Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fitoterapi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Eröz Poyraz, İ., Küçük, S. (Yürütücü), Seller, Z., Özdemir, F. (2017). Sarıcakaya (Eskişehir) İlçesi ve Köylerinde Etnobotanik ve Etnofarmakognozik Araştırmalar (Proje No: 1304S069). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi BAP Basımevi.
- Karahan, F., & Kara, B. (2022). An Ethnobotanical Study in Ceylanlı Village (Kırıkkhan/Hatay-Türkiye). Commagene Journal of Biology, 6(2), 218-231. <https://doi.org/10.31594/commagene.1187687>
- Kendir, G. ve Güvenç, A. 2010. Etnobotanik ve Türkiye’de yapılmış etnobotanik çalışmalara genel bir bakış. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi, 30(1), 49-80.
- Sarper, F., Akaydın, G., Şimşek, I., Yeşilada, E. (2009). "An Ethnobotanical Field Survey in the Haymana District of Ankara Province in Turkey," Turkish Journal of Biology: Vol. 33: No. 1, Article
- Sezik, E., Yeşilada, E., Honda, G., Takaishi, Y., Takeda, Y., & Tanaka, T. (2001). Traditional medicine in Turkey X. Folk medicine in Central Anatolia. *Journal of ethnopharmacology*, 75(2-3), 95–115. [https://doi.org/10.1016/s0378-8741\(00\)00399-8](https://doi.org/10.1016/s0378-8741(00)00399-8)
- Steere, W.C., Pelczar, R.M., Pelczar, M.J. (2025, April 12). botany. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/science/botany>

- Tarıkahya Hacıoğlu, B., & Erik, S., (2006). Gdl (Ankara) ve evresinin Etnobotanik zellikleri. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi , vol.26, 57-64.
- Yener, Ŗ. D., & İnal, . (2022). Kent Peyzajına Ekolojik Bir Yaklaşım - Etnobotanik Kullanıma Sahip Bitkiler: Marmara Bölgesi rneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 13(1), 93-104. <https://doi.org/10.29048/makufebed.1056612>
- Zhang, Xiaorui. (1996). Traditional medicine and WHO. *World Health*, 49 (2), 4-5. World Health Organization
- (http-1), Türkiye florası (2025, 10 Mayıs). Wikipedia içinde. https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_floras%C4%B1
- (http-2), Anket (2025, 10 Mayıs). Wikipedia içinde. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Anket>
- (http-3), Haritalar (2025, 5 Ŗubat). Google haritalar içinde. <https://www.google.com/maps>
- (http-4), T.C. Ankara Valiliği. (2025, Nisan). Genel iklim durumu. <http://ankara.gov.tr/iklimi#:~:text=B%C3%B6lgenin%20yap%C4%B1s%C4%B1%20g ere%C4%9Fi%20%C3%B6zellikle%20k%C4%B1%C5%9F,389%2C1%20mm'dir.>
- (http-5), Nfusune (2024). *Ankara Kıbrıs Köy nüfus durumu. 25 Nisan 2025 tarihinde* <https://www.nufusune.com/1800-ankara-mamak-kibriskoy-mahallesi-nufusu> adresinden edinilmiştir.
- (http-6), Endeksa (2025). Ankara Mamak Kıbrıs köy demografi. 25 Nisan 2025 tarihinde <https://www.endeksa.com/tr/analiz/turkiye/ankara/mamak/kibriskoy/demografi> adresinden edinilmiştir.
- (http-7), T.C. Ankara Valiliği. (2025, Ŗubat). Ankara İli, Mamak İlçesi, Kıbrıs Vadisi Doğal Sit Alanının “Nitelikli Doğal Koruma Alanı” olarak tescil edilmesinin uygun olduğuna ilişkin. <https://ankara.csb.gov.tr/ankara-ili-mamak-ilcesi-kibris-vadisi-dogal-sit-alaninin-nitelikli-dogal-koruma-alani-olarak-tescil-edilmesinin-uygun-olduguna-iliskinduyuru-439149>
- (http-8), weatherspark (2025) Ankara ortalama hava durumu 25 Nisan 2025 tarihinde <https://tr.weatherspark.com/y/97345/Ankara-T%C3%BCrkiye-Ortalama-Hava-Durumu-Y%C4%B1l-Boyunca> adresinden edinilmiştir.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Yusufcan BEKÇİ
Doğum Tarihi:

EĞİTİM

Üniversite: Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi/2016-2020

ÇALIŞMA HAYATI

Azerbaycan Yegane Rosi Tüp Bebek Merkezi

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce: Orta seviye

